

ÚSTAV PRO INFORMACE VE VZDĚLÁVÁNÍ
Národní pedagogická knihovna Komenského
Oddělení bibliografie a dokumentace

KOMENIOLOGICKÁ LITERATURA ZA ROK 2005
S DODATKY ZE STARŠÍ ZÍSKANÉ LITERATURY

Heslo: komeniologie

Datum zpracování: 15.8.2006

Zpracovatel: Eva Berndorffová

Počet záznamů: 122

Druhy dokumentů: články, stati, recenze

Časové vymezení: 2005 s dodatky ze starší literatury

Jazykové vymezení: čeština, slovenština, němčina, angličtina, ruština, polština

Uspořádání záznamů: na 1. úrovni systematické podle MDT,
na 2. úrovni abecední podle názvu

OBSAH

čísla záznamů:

Literární soupisy	1
Konference	2 - 7
Výstavy	8 - 10
Výročí, jubilea	11 - 14
Muzea	15 - 16
Edice díla	17 - 21
Filozofie	22 - 56
Teologie	57 - 66
Politika	67 - 68
Pedagogika	69 – 75
Korespondence	76
Knihtisk a tiskárny	77
Umění	78
Literatura a jazykověda	79 - 85
Život a dílo	86 - 87
Komeniologové, životopisy	88 - 119
Komeniologický výzkum	120 - 122

ÚVOD

Předkládaná publikace je výběrovou bibliografií naší a částečně i zahraniční komeniologické literatury za rok 2005 s dodatky ze starší získané literatury. Excerptní základnu bibliografie tvoří sborníky s komeniologickou tematikou odborné časopisy (komeniologické, historické, pedagogické, filozofické, teologické, literárněvědné a vlastivědné) a v menší míře i denní tisk. Záznamy článků a statí obsahují anotaci a údaje o resumé nebo literární a obrazové příloze. Při zpracování je sledován záměr postupného vytvoření co nejširě pojaté komeniologické bibliografické databáze, která zahrne i retrospektivu. Šíře zpracovatelského záběru je mimo jiné ovlivněna dostupností této literatury.

Záznamy jsou řazeny do tematických skupin podle Mezinárodního desetinného třídění, uvnitř skupin jsou řazeny abecedně podle názvu. Publikaci doplňuje autorský jmenný rejstřík.

Tento soupis je výběrovým výstupem z bibliografické databáze komeniologické literatury, která je v Národní pedagogické knihovně Komenského vytvářena od roku 1993. V současné době je databáze komeniologické literatury společně s Pedagogickou bibliografickou databází zpřístupněna na webových stránkách NPKK <http://www.npkk.cz>.

LITERÁRNÍ SOUPISY

001

012(Neval, D.):929(Neval, D.)

Daniel Alexander Neval, VDM, Dr. theol., Dr. phil., Dipl. Phys. ETH *30. 5. 1970 Zug (Schweiz) - +3.) 6. 2005 Kladno (Tschechische Republik / Daniel A. Neval a Eva Slavíčková. - [ger]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 197-200.

Stručná biografie v heslech a bibliografie díla D. Nevala.

KONFERENCE

002

061.3:(437.2):371:(091)

25. Mezinárodní komeniologické kolokvium Jezuitské školství a protireformace - země Koruny české a Evropa / Ivana Čornejová. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 217-218.

Stručná zpráva o průběhu 25. mezinárodního komeniologického kolokvia, které se konalo v Muzeu J. A. Komenského v Uherském Brodě. Jeho tématem bylo jezuitské školství v Čechách, na Moravě a na Slovensku (pozornost byla věnována i názorům Jednoty bratrské na tuto problematiku). Jednotlivé referáty přednesli účastníci z České republiky, Slovenska a Španělska (zúčastnili se i komeniologové z Polska a Japonska). Diskuse byla mimo jiné věnována užívání pojmů protireformace a rekatolizace. Zvláště potěšitelná je aktivní účast mladých badatelů, kteří přišli s novými myšlenkami a přístupy.

003

061.3:(430)

Internationale Comenius - Tagung und Jahreshauptversammlung der Deutschen Comenius - Gesellschaft (DCG) 7. - 9. Oktober 2005 [Mezinárodní komeniologické zasedání a výroční členská schůze Německé komeniologické společnosti (DCG) 7. - 9. října 2005.] / Beate Motel. - 2 fot. - [ger]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 214-216.

Zpráva o konání a průběhu Mezinárodního komeniologického zasedání a výroční členské schůze Německé komeniologické společnosti. Stručné připomenutí referátů, které byly předneseny. Ocenění dlouholeté práce profesora W. Korthaase, kterému byl udělen titul čestného předsedy, v čele společnosti. Volba nového vedení. Za české komeniology se zasedání zúčastnili M. Steiner, J. Uhlířová a Jan B. Lášek.

004

061.3(Komenský, J.A.): (430):14(Komenský, J.A.)

Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : deutsch - tschechisches Kolloquium anlässlich 75. Geburtstages von Heinrich Beck [Jan Amos Komenský - předchůdce kreativního míru : německo - české kolokvium u příležitosti 75. narozenin Heinricha Becka.] / Zuzana Svobodová. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 125-139.

Recenze na: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens [Jan Amos Komenský - předchůdce kreativního míru. Německo - české kolokvium při příležitosti 75. narozenin Heinricha Becka] / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005. - 610 s. - ISBN 3-631-52851-5

Recenze obsáhlého sborníku příspěvků z komeniologického kolokvia uspořádaného na počest jubilea H. Becka univerzitou v Bambergu ve dnech 13. - 16. dubna 2004 uvádí obsah jednotlivých statí. Sborník hodnotí jako přehledný a inspirativní, protože úsilí o kreativní mír je stále aktuální.

005

061.3:(480):37(Komenský, J.A.)

Medzinárodný komeniologický workshop vo Fínsku / Viera Žbirková. - [slo]

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 13, č. 21-22 (2005), s. 71-74.

Zpráva o komeniologické konferenci, která se konala ve dnech 2.- 3. 6. 2005 na univerzitě v Jyväskylä ve Finsku při příležitosti 60. výročí založení katedry pedagogiky. Finští pedagogové se snaží na univerzitě založit komeniologickou společnost severských zemí jako pobočku Unie Comenius. Obsah některých referátů, které byly na konferenci předneseny. Česká a slovenská účast.

006

061.3:929.001.5(Komenský, J.A.):929(Suttnerová, B.):(437.1)

Odborné kolokvium k 100. výročí udělení Nobelovy ceny míru Bertě Suttnerové
/ Marcela Desortová - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 227-229.

Zpráva o odborném kolokviu, které se konalo v Pedagogickém muzeu J. A. Komenského v Praze 2.11.2005 při příležitosti ukončení výstavy Berta Suttnerová - život pro mír. Obsah přednesených referátů. S příspěvkem o mírových snahách a pojetí lidskosti a tolerance v díle J. A. Komenského, na které navázal T. G. Masaryk, vystoupila profesorka PhDr. D. Čapková.

007

061.3:(480):37(Komenský, J.A.)

První mezinárodní komeniologické kolokvium („workshop“) ve Finsku / Dagmar Čapková. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 226-227.

Zpráva o komeniologické konferenci s mezinárodní účastí (zástupci z České republiky, Slovenska, Německa a Švédska), která se ve dnech 2. - 3. 6. 2005 konala ve Finsku, na univerzitě ve městě Jyväskylä. Obsah jednotlivých přednášek, které zde byly předneseny, přátelská a pohostinná atmosféra konference.

VÝSTAVY

008

061.4:(437.1)

Výstava „Berta Suttnerová - život pro mír“ / Jana Bartošová. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 13, č. 21-22 (2005), s. 77-78.

Zpráva o výstavě, která se v Pedagogickém muzeu J. A. Komenského v Praze konala ve dnech 6. 10. - 2. 11. 2005. Pro komeniologii je důležité zvláště odborné kolokvium uspořádané v jejím závěru, protože zde byl přednesen referát Problém tvořivého míru u J. A. Komenského a v dnešní globální společnosti. Přednášky budou vydány v samostatném sborníku.

009

061.4:(450):32(Komenský, J.A.):929(Komenský, J.A.)

Výstava „Komenský - Evropan 21. století ve Florencii“ / Michaela Žáčková - Rossi. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 13, č. 21-22 (2005), s. 80-83.

Zpráva o výstavě, která se konala ve dnech 15. - 30. 11. 2005 v Národní knihovně ve Florencii. Na obsahu výstavy se podílelo Pedagogické muzeum J. A. Komenského v Praze. Obsah projevů přednesených na vernisáži této putovní výstavy (do Florencie se dostala přes Neapol a Řím a měla by být instalována ještě v Bologni a v Miláně). Ke zprávě je připojen soupis dobových tisků J. A. Komenského uložených v Národní knihovně ve Florencii.

010

061.4:(437.1):885.0(Komenský, J.A.)

Výstava a křest knihy Labyrint světa a ráj srdce v Pedagogickém muzeu J. A. Komenského v Praze / Markéta Pánková. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 13, č. 21-22 (2005), s. 78-79.

Zpráva o křtu nového vydání Labyrintu světa a ráje srdce, který se uskutečnil 14. 11. 2005 v Pedagogickém muzeu J. A. Komenského v Praze ve spolupráci s Občanským sdružením AUDABIAC a dalšími neziskovými organizacemi v rámci projektu Uměním ke svobodě v srdci velkoměst. Účast R. Lukavského a pěvkyně J. Havlové na slavnostním večeru.

VÝROČÍ, JUBILEA

011

929(Čapková, D.)

K životnému jubileu prof. PhDr. Dagmar Čapkovej, DrSc., dr.h.c. / Viera Žbirková. - 1 fot. - [slo]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 203-204.

Blahopřání k životnímu jubileu významné české komenioložky si všímá zvláště její činnosti v posledním období: organizační, kooperační a překladatelské práce na projektu Encyclopaedia Comeniana.

012

929(Čapková, D.):929(Bečková, M.)

Slavnostní shromáždění komeniologů na počest dvou komenioložek / Markéta Pánková. - 4 fot. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 13, č. 21-22 (2005), s. 66-68.

Zpráva o slavnostním shromáždění, které se při příležitosti životních jubileí prof. D. Čapkové (80 let) a PhDr. M. Bečkové (75 let) konalo 11. 11. 2005 v Pedagogickém muzeu J. A. Komenského v Praze. Zúčastnili se ho přátelé a kolegové jubilantek a zástupci vědeckých institucí z Čech, Slovenska a Německa. Blahopřejné projevy přednesli K. Schaller, J. Pešková, J. Beneš, M. Steiner, J. Pánek a R. Palouš. Muzea J. A. Komenského v Přerově a Uherském Brodě zastupovali F. Hýbl a H. Všetěčková. Krásné byly i hudební vložky. Shromáždění bylo zakončeno neformálními rozhovory.

013

929(Čapková, D.):929(Bečková, M.)

Slavnostní shromáždění komeniologů na počest životních jubileí dvou komenioložek / Markéta Pánková. - 4 fot. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 223-225.

Zpráva o oslavě životních jubileí prof. PhDr. D. Čapkové (80 let) a PhDr. M. Bečkové (75 let), která se konala 11. 11. 2005 v Pedagogickém muzeu Jana Amose Komenského v Praze. Tato zpráva byla otištěna i v bulletinu Unie Comenius, ročník 13, číslo 21 - 22, strana 66 - 68.

014

929(Horák, P.):804.0:14

Šéfredaktorovo životní jubileum / Jan Zouhar. - [cze]

In: Filosofický časopis - [CZ] - Roč. 53, č. 4 (2005), s. 653-654.

Život, dílo a působení v české kultuře filozofa a historika filozofie prof. PhDr. Petra Horáka, CSc. (nar. 5. 9. 1935 v Brně). Autor příspěvku při příležitosti Horákova životního jubilea stručně připomíná jeho středoškolská studia na Lycée française de Brno, k němuž se váže jeho celoživotní vztah k Francii, jeho vysokoškolské studium historie a archivnictví a pozdější studium filozofie. Od r. 1990 je šéfredaktorem Filosofického časopisu. Překládá z francouzštiny, jeho odborný zájem patří i J. A. Komenskému.

MUZEA

015

069:(437.1):37(Komenský, J.A.)

Nové směry činnosti Pedagogického muzea J. A. Komenského v Praze / Markéta Pánková. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 13, č. 21-22 (2005), s. 61-65.

Základní koncepce činnosti Pedagogického muzea J. A. Komenského v Praze, kterou vypracovala jeho nová ředitelka PhDr. Markéta Pánková (do funkce byla jmenována od 1. 9. 2005). Koncepce se týká těchto oblastí: 1) systematická sbírkotvorná činnost, 2) vědeckovýzkumná činnost, 3) výstavní činnost, 4) pedagogická a kulturně osvětová činnost, 5) institucionální spolupráce, 6) spolupráce s odbornými nevládními organizacemi, 7) propagace muzea a výsledků jeho práce, 8) vnitřní proměny pracoviště a jeho poradních orgánů.

016

069:(437.1):929.001.5(Komenský, J. A.)

Zpráva o činnosti muzea v Uherském Brodě v roce 2004 / Pavel Popelka. - 14 fot., 2 tab. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 261-283.

Rozsáhlá zpráva o činnosti Muzea J. A. Komenského v Uherském Brodě za r. 2004 se zabývá stavební a provozní činností, hospodařením a sbírkotvornou činností, vědeckovýzkumnou prací, výstavní činností, semináři a konferencemi, které muzeum uspořádalo, zahraniční spoluprací, kulturními aktivitami, přednáškovou a publikační činností. Stranou nezůstal ani soupis pracovníků muzea a popis jejich pracovního zařazení. Za důležitou událost roku považuje autor zprávy podpis dohody s městem

Naarden a nadací Stichting Comenius Naarden z 1. 12. 2004, která na další desetiletí zabezpečí činnost a provoz Komenského muzea a mauzolea v Naardenu.

EDICE DÍLA

017

081(Komenský, J.A.)

Allerleuchterung (Panaugia) [Všeobecné osvícení.] / Dagmar Čapková. - [ger]

In: Acta Comeniana 18 (XLII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského. -- 1. vyd. -- Praha : Filosofia, 2004 -- ISBN 80-7007-209-1 [CZ] , s. 231-235.

Recenze na: Allerleuchterung (Panaugia) [Všeobecné osvícení] / Jan Amos Komenský, Franz Hofmann. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2002. - 40+245 s. - ISBN 3-631-39577-9

Velmi pochvalná recenze německého překladu druhé části Komenského Obecné porady si všímá překladatelovy úvodní studie, v níž se snaží o co nejpřesnější překlad pojmu omnino a sleduje vývoj fenoménu světla od spisu Via lucis, který vznikl za pobytu J. A. Komenského v Anglii, až po Obecnou poradu. Překlad je hodnocen jako významný přínos ke komeniologickému bádání.

018

081(Komenský, J.A.):14(Komenský, J.A.)

Allermahnung (Pannuthesia) [Všeobecné povzbuzení.] / Dagmar Čapková. - [ger]

In: Acta Comeniana 18 (XLII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského. -- 1. vyd. -- Praha : Filosofia, 2004 -- ISBN 80-7007-209-1 [CZ] , s. 231-235.

Recenze na: Allermahnung (Pannuthesia) [Všeobecné povzbuzení] / Jan Amos Komenský, Franz Hofmann. - 1. vyd. - Frankfurt am Main - Berlin - Bern - Bruxelles - New York - Oxford - Wien : Peter Lang, 2001. - 33+157 s. - ISBN 3-631-37092

Pochvalná recenze německého překladu sedmého dílu Obecné porady o nápravě věcí lidských, Pannuthesie. Recenzentka si všímá zvláště obsahu překladatelova úvodu, v němž autor zveřejňuje své názory na kompozici celé Obecné porady a na vztahy mezi Pannuthesíí a deníkem Clamores Eliae. Některá tvrzení bude třeba ještě dále zkoumat.

019

081(Čiževskij, D.):081(Mahnke, D.):651.7

Comeniana aus dem Nachlass von Dietrich Mahnke : die Korrespondenz zwischen Dietrich Mahnke und Dmitrij Tschizewskij aus dem Jahre 1935

[Komeniana z pozůstalosti Dietricha Mahnkeho : korespondence mezi Dietrichem Mahnkem a Dmitrijem Čiževským z roku 1935.] / Věra Schifferová. - 39 pozn. - [ger]

In: Acta Comeniana 18 (XLII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského / Marta Bečková. - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 1991, s.213-223. - ISBN 80-7007-209-1

Komentovaná edice tří dopisů, které si v r. 1935 vyměnili D. Mahnke (1884 - 1939) a D. Čiževskij (1894 - 1977). Editorka vysvětluje, že k navázání korespondenčního styku mezi oběma badateli došlo po zveřejnění Mahnkovy studie o J. A. Komenském jako barokním filozofovi a Čiževského recenze této studie. Zabývá se také příklonem D. Mahnkeho k nacismu a vztahem českých komeniologů k barokním prvkům v myšlení Komenského po 2. světové válce.

020

081(Komenský, J. A.):651.7

Comenius and Sweden 1655 - 1656 : new Sources from the Riksarkivet (Stockholm) [Komenský a Švédsko 1655 - 1656 : nové prameny z Říšského archivu (Stockholm).] / Gábor Kármán. - 105 pozn. - [eng]

In: Acta Comeniana 18 (XLII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského / Marta Bečková. - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 1991, s. 179-211. - ISBN 80-7007-209-1

Edice 15 dopisů, které se nacházejí ve švédském Říšském archivu (Riksarkivet) ve Stockholmu a které si mezi sebou v letech 1655 - 1656 vyměnili J. A. Komenský, švédský král Karel X. Gustav, švédský správce ve Štětíně Johannes Nicodemi Lillieström, Václav Sadovský ze Sloupna a Friedrich Bohle, který Lillieströma zastupoval. Korespondence se týká nejdůležitějších politických událostí: švédského tažení do Polska, s nímž čeští exulanti spojovali značné naděje na změnu poválečné situace v Evropě. Komenský poskytoval Švédům důležité informace o situaci v Uhrách. Edice osvětluje některé blíže neznámé podněty ke vzniku spisu Panegyricus Carolo Gustavo.

021

081(Komenský, J.A.)

De Regula Fidei Judicium duplex [Dvojí posudek o pravidlu víry.] / Daniel Neval. - [ger]

In: Acta Comeniana 18 (XLII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského. -- 1. vyd. -- Praha : Filosofia, 2004 -- ISBN 80-7007-209-1 [CZ] , s. 225-230.

Recenze na: De Regula Fidei Judicium duplex / Jan Amos Komenský. - 1. vyd. - Hildesheim - Zürich - New York : Georg Olms Verlag, 2003. - 648+34 s.

Poměrně rozsáhlá edice spisu J. A. Komenského se zabývá důvody jeho vzniku a jeho tisky zachovanými v různých evropských knihovnách. Recenzent hodnotí edici kladně, upozorňuje jen na drobná opomenutí, jako je např. absence citace některých důležitých českých studií o dané problematice, které jsou navíc přístupné i v němčině (práce S. Sousedíka).

FILOZOFIE

022

14(Komenský, J.A.):32(Komenský, J.A.)

Der 11. September 2001 als Chance : Comenius aktuell [11. září 2001 jako šance : Komenský aktuálně.] / Heinrich Beck. - 17 pozn. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 533-546. - ISBN 3-631-52851-5

Autor příspěvku připomíná události z 11. září 2001 v New Yorku a z 11. března 2004 v Madridu. Snaží se na ně dívat jako na výzvu k novému způsobu života. O to usiloval i J. A. Komenský, a proto je třeba se k jeho odkazu vracet. Bylo by třeba svolat poradu všech, kdo si přejí mír, ke klidnému a tolerantnímu rozhovoru. Především je ovšem nutné zvážit pozitiva i negativa na obou stranách, dialog nesmí být konfrontační, ale kooperativní. Přívrženci pluralismu i jednoty si musí uvědomit, že obojí je jen jedním dílem pravdy, proto se musí spojit. Skutečnost je totiž jednotou v rozmanitosti. Stále platí přesvědčení Komenského, že člověk se může proměňovat jen skrze druhého člověka.

023

14(Komenský, J.A.):316.72/.75:(450):061.3(Komenský, J.A.)

Benátky, ideální město, a ideální města Komenského / Sante Graciotti. - 54 pozn. - [cze]

In: Baroko v Itálii - Baroko v Čechách : barocco in Italia, barocco in Boemia: setkávání osobností, idejí a uměleckých forem sborník příspěvků italsko - českého sympozia, Praha 19.- 21. dubna 1999 / Vilém Herold. - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 2003, s.43-72. - ISBN 80-7007-176-1

Mínění Komenského vyjádřené v Panorthosii, že Benátky jsou vhodným sídlem království Božího, jehož brzký příchod na zemi očekával (uvažoval ale i o Londýnu, Amsterdamu a Praze). Autor příspěvku hledá důvody tohoto přesvědčení původce Obecné porady a nachází je v tradici pojmající Benátky jako město zázračné, protože se zrodilo a žije na vodě. Splňuje i většinu podmínek pro takové sídlo: má snadnou dostupnost a pevnou a tolerantní vládu. Tradici vyvoleného města před ním rozvíjeli např. J. Bocardo, jehož dílo Komenský znal, J. z Fiore a G. Postello. Model utopického státu v Panorthosii a vědomosti Komenského o Benátkách. Návštěvy Čechů v tomto městě na počátku novověku.

024

14(Komenský, J.A.):316.72/.75:(450):061.3(Komenský, J.A.)

Centrum securitatis : encyklopedismus, náboženství a přírodní filozofie u zrodu pansofie / Giuseppe Cengiarotti. - 77 pozn. - [cze]

In: Baroko v Itálii - Baroko v Čechách : barocco in Italia, barocco in Boemia: setkávání osobností, idejí a uměleckých forem sborník příspěvků z italsko - českého sympozia, Praha 19. - 21. dubna 1999 / Vilém Herold. - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 2003, s. 187-216. - ISBN 80-7007-176-1

Na základě rozboru jednoho z tzv. útěšných spisů Komenského, Centrum securitatis, je provedena rekonstrukce přetrvávání přírodní a mosaické filozofie v Evropě v průběhu třicetileté války. Autor vychází ze znalosti širokého okruhu prací k této problematice, které většinou vznikly v poslední době. Neoponechává stranou ani vlivy domácí tradice, vzdělání získaného na zahraničních akademiích a znalostí načerpaných z četby, které, stejně jako politické události, jejichž svědkem byl, ovlivnily přístup Komenského ke světu a zformovaly jeho osobní filozofii.

025

14(Böhme, J.):2(Böhme, J.)

Cesta ke Kristu : mystické traktáty konce věků / Milan Sobotka. - 2 pozn. - [cze]
In: Acta Comeniana 18 (XLII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského. -- 1. vyd. -- Praha : Filosofia, 2004 -- ISBN 80-7007-209-1 [CZ] , s. 257-261.

Recenze na: Cesta ke Kristu / Jakob Böhme. - 1. vyd. - Praha : Vyšehrad, 2003. - 355 s. - ISBN 80-7021-547-X

Recenze prvního českého překladu stěžejních děl mystika J. Böhmeho. Recenzent se zabývá vznikem jednotlivých traktátů, z nichž je svazek sestaven, a upozorňuje, které názory tohoto filozofa mohly ovlivnit J. A. Komenského (zvláště spisy Centrum securitatis a Labyrint světa a ráj srdce). Vyzdvihuje však i názorové rozdíly mezi oběma autory, především daleko větší Böhmuův důraz na novoplatonskou ideu vzniku světa z vůle Boží a na jeho výklad zla (vše pochází z Boha, ale Bůh není zlý). Některé Böhmovy názory zapustily velmi hluboké kořeny a promítly se do základů evropské filozofie nejen v 17. a 18. století, ale v modifikované podobě v ní přetrvaly do století 19.

026

14(Komenský, J.A.):929.001.5(Komenský, J. A.)

Comenius und die Comeniologen : Stellungnahme zu einzelnen Positionen neuerer Comeniusforschung in ontotriadischer Perspektive [Komenský a stanovisko komeniologů k jednotlivým pozicím novějšího komeniologického bádání z hlediska ontotridismu.] / Erwin Schadel. - 178 pozn. - [ger]

In: Acta Comeniana 18 (XLII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského / Marta Bečková. - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 1991, s. 133-177. - ISBN 80-7007-209-1

Autor je přesvědčen, že jádrem pansofie Komenského je jeho ontotrinitární chápání skutečnosti. Ukazuje se, že uplatnění fenomenologické filozofie na Komenského dílo přináší v přístupu k němu značné těžkosti. Neumožňuje popsat přechod od teorie k praxi jako vnitřně diferencovaný proces. Zdá se, jak na to poukazuje sám Komenský ve spisu Dilucidatio, že je třeba využít metafyzickou metodu a vysvětlovat úplnost jako onto - logo - etickou, která nastává v in - ek - kon - sistენტním rytmu. Jde o analogické chápání skutečnosti, tedy o objevování stejné skutečnosti v různých oblastech zkušenosti.

027

14(Komenský, J.A.)

Comenius' „Prodromus Pansophiae“ als Einladung zum interkulturellen Dialog

[Komenského „Prodromus Pansophiae“ jako pozvání k interkulturnímu dialogu.] /

Jürgen Beer. - 36 pozn. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 317-322. - ISBN 3-631-52851-5

Důležitost interkulturního dialogu v současnosti. Přínos Komenského spisu Prodromus pansophiae k řešení této problematiky a její rozpracování v Pansofii. Podnětnost jeho snahy o překonávání propasti mezi humanitními a přírodními vědami. K diskusi jsou zváni všichni bez rozdílu stavu nebo světového názoru. Odpůrcům pansofie je adresován spis Dilucidatio z r. 1638, v němž se Komenský staví proti odluce teologie a filozofie. V závěru stati autor upozorňuje na odlišnost pojetí Obecné porady od všech ostatních utopií, které vznikly v době, v níž Komenský žil.

028

14(Komenský, J.A.):14(Magni, V.)

Comenius' Modell der Urteilsfindung in der Kontroverse mit dem

Kapuzinermönch Valerian Magni [Komenského model zvažování úsudku v

opozici proti kapucínovi Valeriánovi Magni.] / Hans Joachim Müller. - 93 pozn., 2 obr. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 189-209. - ISBN 3-631-52851-5

Neúspěšná jednání o smíření křesťanských konfesí v Toruni v r. 1642. Valerián Magni a kritika biblismu, který považoval za příčinu rozpadu jednoty církevních společenství. Komenského názory na úlohu lidského rozumu a jejich vývoj. Jednota vědění a víra v možnost poznání světa. Snaha o harmonizaci rozumového poznání a náboženské víry. Diskuse s V. Magnim, v níž Komenský prosazoval svou vizi tvořivého míru, který vzniká v rozhovoru mezi oponenty.

029

14(Komenský, J.A.)

Comenius' Philosophie der Gewaltlosigkeit in ganzheitlicher Perspektive

[Komenského filozofie nenásilí v celkové perspektivě.] / Věra Schifferová. - 50

pozn. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s.401-418. - ISBN 3-631-52851-5

Na základě výsledků bádání J. Patočky autorka zkoumá vztah J. A. Komenského k válce. Komenský sice vyzýval k jejímu ukončení, ale nechtěl jakýkoliv mír. Žádal takový, který by přinesl vzájemné porozumění a spravedlnost pro válečné oběti. Usiloval o ustavení všesvětové harmonie a řádu, panharmonie, kterou viděl zvláště v hudbě. Také v kosmu vše se vším souvisí, proto pravdu lze analyzovat pouze z celku. Proto Komenský spojuje filozofii s teologií a považuje je za rovnocenné. Těžiště jeho irénismu je v lásce a službě druhým. Aktuálnost jeho myšlenek pro dnešek spočívá právě v nutnosti vzájemného porozumění jako jediné možnosti přežití lidského rodu v době terorismu.

030

14(Komenský, J.A.):2(Komenský, J.A.)

De iis, quae ad universalem et fundamentalem Ecclesiae reformationem

spectare videtur, consultationis brevissima [Kratičkový náčrt porady o tom, co se zdá patřit k obecné a důkladné reformě církve.] / stm. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 13, č. 21-22 (2005), s. 23-24.

Ukázka hesla z Encyclopaedia Comeniana je věnována drobnému spisu, který J. A. Komenský napsal krátce po svém příjezdu do Londýna na podzim r. 1641 pro své anglické přátele. Upřesňuje v něm některé cíle své všenápravné reformy. Východisko práce je chiliastické, ideově má blízko k Cestě světla.

031

14(Erasmus Rotterdamský, D.):2(Erasmus Rotterdamský, D.):32(Erasmus Rotterdamský, D.)

Die Friedensgedanke bei Erasmus von Rotterdam [Myšlenky míru u Erasma Rotterdamského.] / Hans-Rüdiger Schwab. - 159 pozn. - [ger] - Obsahuje bibliografické odkazy: 97

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 65-103. - ISBN 3-631-52851-5

Studie se zabývá vznikem a vývojem snahy o světový mír v díle Erasma Rotterdamského. Autor vychází z vlivu Erasmova díla na J. A. Komenského. Zabývá se tématem míru v díle nizozemského učence, který válku a mír vykládal z podstaty lidské společnosti, která se neřídí základním zákonem Krista, zákonem vzájemné lásky. Válka je zlo, za spravedlivou válku lze považovat jen boj proti Turkům, nepřátelům křesťanství. Potřeba výchovy k míru. Styčné body s názory Komenského: mír musí být výsledkem všeobecné shody.

032

14(Alsted, J. H.):14(Komenský, J.A.)

Friedensideen im deutschen utopischen Denken während des Dreissigjährigen Krieges [Mírové ideje v německém utopickém myšlení v průběhu třicetileté války.] / Siegfried Wollgast. - 117 pozn. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 105-146. - ISBN 3-631-52851-5

Pojmy utopie, eschatologie a chiliasmus - jejich význam a vzájemná provázanost v 16. a 17. století. Podstatné znaky utopie. Významný představitel německého chiliasmu J. H. Alsted. J. A. Komenský jako Alstedův žák v Herbornu. Spojení chiliasmu a racionalismu v díle Komenského, který jako první využil podnětů chiliasmu pro svoji reformu vědy, náboženství a politiky. Spojení mystiky a racionalismu v mystickém panteismu, který se rozvinul v 17. století. Rozlišení historického a eschatologického chiliasmu podle J. Moltmanna.

033

14(Komenský, J.A.):37(Komenský, J.A.)

Friedenspädagogische Aspekte im Reformprojekt des Comenius [Aspekty pedagogiky míru v reformním projektu Komenského.] / Walter Eykmann. - 32 pozn. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 173-187. - ISBN 3-631-52851-5

Komenského myšlenka nápravy světa pomocí filozofie, pedagogiky, náboženství a politiky. Hlavním úkolem života je výchova k míru a klidnému životu. Z toho vychází náprava, výchova i vzdělávání. Touha Komenského po míru nebyla dosud naplněna. Přesto nejzáslužnější činností jedince zůstává stále úsilí o pokoj.

034

14(Komenský, J.A.)

Die geistige Hinterlassenschaft des Johann Amos Comenius für das Dritte Jahrtausend [Duchovní odkaz Jana Amose Komenského pro třetí tisíciletí.] / Pavel Floss. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 357-364. - ISBN 3-631-52851-5

Češi byli za národ Komenského označeni koncem první světové války, kdy se jeho dílem intenzivně zabýval T. G. Masaryk. Označil ho za prvního Panevropana. Komenský byl univerzalista, jeho myšlenky souznějí s novoplatonismem, hledá jednotu v mnohosti a vyznává triadickou koncepci, na jejímž vrcholu je Bůh. Problematika eliašovství v díle Clamores Eliae. Komenský spojoval své myšlenky s odpovědným jednáním každého jedince. Autor v tom vidí návod pro naše chování v třetím tisíciletí.

035

14(Komenský, J.A.):37(Komenský, J.A.)

Immanente Ordnung und universaler Friede bei Johann Amos Comenius [Imanentní řád a univerzální mír u Jana Amose Komenského.] / Jozef Matula. - 45 pozn. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004). - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 387-399. - ISBN 3-631-52851-5

Mír není podle Komenského možný bez výchovy. Musí se začít s mírovou výchovou každého jedince. Ve spisu *Unum necessarium* pojednal jeho autor o svornosti jako nezbytném předpokladu míru. Člověk k ní ovšem musí dospět za pomoci výchovy. Bůh mu pomáhá, ukazuje mu tzv. cestu světla. Tu podle Komenského přibližuje znalost fyziky. Člověk je pro tuto cestu předurčen, ale Bůh mu ponechává svobodu rozhodování. Komenský se postavil proti Descartesovi, protože ten odděloval vědu od náboženství. Spojení vůle, rozumu a svědomí však vede k moudrosti a čestnosti. To vidí autor studie jako přínos pro dnešek, stejně jako připomínku tolerance všech ke všem, protože všichni jsme občany jednoho jediného světa.

036

14(Komenský, J.A.)

Irenistische Implikationen in Comenius' Metaphysik - Verständnis [Irénické implikace v Komenského pojetí metafyziky.] / Matthias Scherbaum. - 45 pozn. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 365-386. - ISBN 3-631-52851-5

Smysl mírového úsilí Komenského vyjádřený v *Panorthosii* jako dosažení pokoje ducha a posmrtné blaženosti pro všechny lidi. Politický, duchovní a náboženský mír jako předpoklad míru filozofického, jako cesta k všeobecné harmonii. Vztah *Res* a *Logos* u Komenského. Tři podmínky k dosažení míru: 1) vztah k Bohu, 2) klid zbraní, 3) harmonie ducha a věcí. Metafyzika obsažená v *pansofii* je vytvářena spoluprací člověka s Bohem. Jen tímto způsobem může být dosaženo univerzálního míru.

037

14(Komenský, J.A.):885.0(Komenský, J.A.):37(Komenský, J.A.)

Italia e Boemia nella cornice del rinascimento europeo [Itálie a Čechy v rámci evropské renesance.] / Pavel Helan. - [eng]

In: Acta Comeniana 18 (XLII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského. -- 1. vyd. -- Praha : Filosofia, 2004 -- ISBN 80-7007-209-1 [CZ] , s. 298-301.

Recenze na: Italia e Boemia nella cornice del rinascimento europeo [Itálie a Čechy v rámci evropské renesance] / Sante Graciotti. - 1. vyd. - Firenze : Leo S. Olschki, 1991. - 411s. - ISBN 88-222-4725-6

Recenze sborníku příspěvků z konference, která se konala r. 1996 v Benátkách jako první takové vědecké setkání po r. 1989. Recenzent přibližuje obsah sborníku. Komeniologii a dílu J. A. Komenského věnovala pozornost Marta Fattori, která porovnávala jeho myšlenky o možnosti nápravy světa s pracemi T. Campanelly, které Komenského ovlivnily. V této souvislosti uvažovala nejen o Obecné poradě, ale i o Světě v obrazech a fragmentu spisu Vestibuli et Januae linguarum lucidarium. Zaujalo ji Komenského pojetí vztahu slovo - věc. Hledala i vztahy mezi Komenským a Baconem a v závěru zkoumala Komenského koncepci světla a užívání řecké předpony PAN v díle českého pedagoga a F. Patrizziho, dalšího z řady učenců, jejichž dílo Komenský prokazatelně znal.

038

14(Komenský, J.A.):32(Komenský, J.A.):943.71

Jan Amos, české dějiny a sjednocující se Evropa / Pavel Floss. - 3 pozn. - [cze]

In: Poselství J. A. Komenského současné Evropě / Pavel Floss. - 1. vyd. - Brno : Soliton, 2005, s. 1-10. - ISBN 80-239-6048-2

Myšlenky J. A. Komenského pomáhaly českému národu ve všech zlomových okamžicích jeho dějin (boj o nezávislost v průběhu 1. světové války, vstup do Organizace spojených národů po 2. světové válce, proces uvolňování v druhé polovině padesátých a v první polovině 60. let, události r. 1968, kdy vznikla Píseň pro Martu). Stejně je tomu i v současnosti, kdy jsme vstoupili do NATO a do EU, která by měla být svazkem svobodně se rozvíjejících národů. Její zásady načrtl Komenský už před staletími v Obecné poradě o nápravě věcí lidských a v Clamores Eliae.

039

14(Mahnke, D.):14(Komenský, J.A.)

K otázce barokní povahy Komenského filosofie : o komeniologické koncepci Dietricha Mahnkeho / Věra Schifferová. - 56 pozn., 1 příl. - [cze]

In: Bene scripsisti... : filosofie od středověku k novověku. Sborník k sedmdesátinám Stanislava Sousedíka / Jiří Beneš. - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 2002, s. 263-295. - ISBN 80-7007-158-3

Německý filozof Dietrich Mahnke (17. 10. 1884 - 15. 7. 1939) jako žák a přítel fenomenologa Edmunda Husserla. Mahnkeho příklon k ideologii nacismu, který neovlivnil jeho vztah k Husserlovi, který byl židovského původu. Patočkově hodnocení Mahnkeových názorů a jeho přínosu ke komeniologickému bádání. Mahnkeho pojetí barokní kultury a filozofie jako celku a odraz tohoto přístupu v hodnocení společenského, hospodářského, politického a náboženského života daného období. J. A. Komenský jako představitel barokní metafyziky a konstruktivního racionalismu, který je založen na představě všeobecné harmonie (v této souvislosti Mahnke velmi kladně hodnotí zvláště jeho spis Conatum pansophicorum dilucidatio). Komenského dílo jako spojnice mezi Decartesovou a Leibnizovou filozofií.

040

14(Komenský, J.A.):37(Komenský, J.A.)

Komenského pojetí přirozenosti a jeho ideové důsledky / Pavel Floss. - 6 pozn. - [cze]

In: Poselství J. A. Komenského současné Evropě / Pavel Floss. - 1. vyd. - Brno : Soliton, 2005, s. 10-14. - ISBN 80-239-6048-2

Psychický svět dítěte a nutnost jeho kultivace výchovou u Komenského. Jeho přesvědčení, že každý člověk je od své přirozenosti svobodný a že lidská společnost musí jeho svobodu bránit. Nic v lidském vývoji nesmí být vynucováno násilím, což platí v první řadě pro vyučování. Výuka však nemá žáka připravit jen pro jeho budoucí úlohu v životě, ale musí určitým způsobem probíhat i v dospělosti a pomáhat tak kultivovat celou společnost. Triadický princip utváření světa. Koncepce všenápravy vztahů v lidské společnosti.

041

14(Komenský, J.A.)

Komenského pojetí přírody a evolucionismu / Pavel Floss. - 8 pozn. - [cze]

In: Poselství J. A. Komenského současné Evropě / Pavel Floss. - 1. vyd. - Brno : Soliton, 2005, s. 32-34. - ISBN 80-239-6048-2

Moderní přírodověda většinou uznává evoluční pojetí přírody a kosmu. Komenský byl přesvědčen, že v přírodě probíhá proces vznikání od nejjednodušších útvarů až

po ten nejsložitější - člověka. Vzestupný proces postupuje podle řádu, který má šest stupňů a rozvíjí se plynule. Komenského lze považovat za předchůdce darwinismu ve smyslu rozvoje křesťansko - novoplatónské tradice. Smyslem evoluce pro současnost se zabýval francouzský jezuita, paleontolog P. Teilhard de Chardin, který se snažil nalézt možnosti soužití vědy a víry.

042

14(Komenský, J.A.)

Komenského svět jako labyrint ve fenomenologické interpretaci / David Krámský. - 27 pozn. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 27-35.

Na základě porovnání zobrazení existenciální situace člověka a jeho způsobu vnímání světa, který se snaží zastříti konečný smysl našeho života, jak to ukazuje Platónova jeskyně z Ústavy, Komenského Labyrint světa a ráj srdce a fenomenologická orientace J. Patočky, autor uvažuje o tématu duchovní krize, která vzniká z lidského vztahu ke světu. K tomu, aby byla tato krize překonána, je třeba tento životní postoj změnit. Koncepce Komenského, která chce provést nápravu světa pomocí výchovy, zůstává stále aktuální.

043

14(Komenský, J.A.)

Musen, Chariten, Orpheus und Pythagoras : die Präsenz antiker Mythologie und Musikphilosophie in Comenius' pansophischen Friedenskonzept [Múzy, Charitky, Orfeus a Pythagoras : přítomnost antické mytologie a filozofie hudby v pansofickém mírovém konceptu Komenského.] / Erwin Schadel. - 225 pozn., 27 obr. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 419-505. - ISBN 3-631-52851-5

Hudební prvky řecké mytologie a filozofie ve filozofickém odkazu J. A. Komenského a jeho předchůdců od 15. století. Pro Komenského mělo největší význam seznámení s dílem astronoma J. Keplera. Komenského pojetí triadičnosti, přesvědčení, že hudební harmonie je základem k poznání pořádku věcí ve světě, zvláště v přírodě. Harmonický vztah by měl být nastolen i mezi teologií, filozofií a politikou (tento problém řeší v Panorthosii). Člověk by měl k harmonii přispívat svou

činností, která by měla být trojí: dávání, přijímání, odpovídání. Autor studie ve svém bádání vychází z rozsáhlé znalosti děl starší literatury i umění a ukazuje na možné inspirace Komenského těmito díly.

044

14(Komenský, J. A.):37(Komenský, J.A.)

Náměty pro aktualizaci Komenského názorů / Pavel Floss. - 12 pozn. - [cze]

In: Poselství J. A. Komenského současné Evropě / Pavel Floss. - 1. vyd. - Brno : Soliton, 2005, s. 26-32. - ISBN 80-239-6048-2

J. A. Komenský nám připomíná, že je nutné pomáhat všem, kdo to potřebují. Vzdělávání ve školách by se mělo přizpůsobit požadavkům morálky a etiky, nejen potřebám výroby a vědy. Jde i o výchovu k uvědomělému občanství. Výuka dějin a ostatních humanitních předmětů by měla vést k lepší orientaci žáků v politických událostech. Je také třeba rozvíjet jejich psychologické znalosti, protože by každému jednotlivci mohly pomoci k sebepoznávání a sebevzdělávání. Žáci by se měli seznámit i se základy všech náboženství. Měli by být seznamováni se zásadami správného života, jak to dělal i J. A. Komenský (např. v divadelní hře Diogenes Kynik znovu naživu).

045

14(Komenský, J.A.)

„Nicht durch Spekulieren und Betrachten, sondern durch Handeln und Herstellen...“ : pragmatisches Friedensdenken bei Comenius [„Ne spekulací a pozorováním, ale jednáním a vytvářením...“ : pragmatické mírové myšlení Komenského.] / Uwe Voigt. - 30 pozn. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 507-516. - ISBN 3-631-52851-5

J. A. Komenský považoval za jeden ze svých hlavních úkolů úsilí o mír. Toto úsilí se ovšem vyvíjelo. První stadium dokumentuje spis Prodomus pansophiae. Skutečnost je tu chápána jako proces, do kterého člověk má vstupovat tak, jak mu to ukazuje Bůh, který mu k tomu připravuje vhodné podmínky. Druhé stadium lze zachytit v díle Via lucis, ve kterém jeho autor dovozuje, že se i pragmatické myšlení, které není spojeno s jednáním, může minout účinkem. Ve třetím stadiu se skrze jednání uskutečňuje mír. Ukazuje se to v Panorthosii, v níž Komenský horlí proti zbytečné

mnohohlupnosti, zatímco jsou třeba činy. Aktuálnost jeho tvořivého míru, který může spojovat příslušníky různých kultur.

046

14(Komenský, J.A.):32(Komenský, J.A.)

„Panorthosie“ als Konzept zukünftiger Sicherung des Weltfriedens [Panorthosie jako koncept budoucího zajištění světového míru.] / Karel Floss. - 16 pozn. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 333-345. - ISBN 3-631-52851-5

Aktuální světové projekty pro zajištění míru: 1) Světový étos, 2) Kreativní mír skrze setkávání světových kultur (projekt vznikl v Bambergu), 3) Mosty do budoucnosti (projekt vznikl v rámci OSN). Hledání základních prvků nového paradigmatu pro dialog: 1) zrovnoprávnění účastníků, 2) nové hodnocení pojmu nepřítel, 3) rozptýlení moci, 4) společná účast na hledání možností k dialogu, 5) individuální odpovědnost, 6) tématicky orientovaná spolupráce.

047

14(Komenský, J.A.):14:(091)

Die Philosophie des 17. Jahrhunderts : das heilige Römische Reich deutscher Nation, Nord- und Ostmitteleuropa [Filozofie 17. století : Svatá říše římská národa německého, severní a východní Evropa.] / Werner Korthaase. - [ger]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 176-184.

Recenze na: Die Philosophie des 17. Jahrhunderts [Filozofie 17. století, Svatá říše římská národa německého, severní a východní Evropa] / Helmut Holzney, Wilhelm Schmidt-Biggemann. - 1. vyd. - Basel : Schwabe, 2001. - 2 svazky, 1507 s. - ISBN 3-7965-1035-3

Recenze encyklopedické práce zaměřené na dějiny filozofie tzv. Svaté říše římské národa německého si všímá té její části, která je věnována filozofickému odkazu J. A. Komenského. Recenzent velmi kladně hodnotí zpracování problematiky z pera P. Flosse a G. Michela. Doufá, že brzy budou ve světových jazycích zpřístupněny komeniologické studie J. Patočky.

048

14(Komenský, J.A.):14:(091)

Die Philosophie des 17. Jahrhunderts : das heilige Römische Reich deutscher Nation, Nord- und Ostmitteleuropa [Filozofie 17. století : Svatá říše římská národa německého, severní a východní Evropa.] / Věra Schifferová. - 33 pozn. - [ger]

In: Acta Comeniana 18 (XLII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského. -- 1. vyd. -- Praha : Filosofia, 2004, s. 240-254. - ISBN 80-7007-209-1 [CZ] .

Recenze na: Die Philosophie des 17. Jahrhunderts / Friedrich Ueberweg, Helmut Holzney, Wilhelm Schmidt-Biggemann. - 1. vyd. - Basel : Schwabe, 2001. - 1057 s. - ISBN 3-7965-1035-3

Velmi obsáhlá kritická recenze německé encyklopedie věnované filozofii 17. století na území Svaté říše římské národa německého. Recenzentka se nejprve zabývá obsahem recenzovaného svazku, hlavní pozornost poté věnuje zpracování informací o filozofickém díle J. A. Komenského. Protože připravila k vydání komeniologické studie J. Patočky, všímá si samozřejmě problematiky, kterou se zabýval tento filozof, musí však konstatovat, že jeho přínosu nebyla věnována potřebná pozornost. To se však bohužel týká i osobnosti Komenského, jehož filozofie není zpracována v celku (nemá vlastní heslo).

049

14(Jessenius, J.):14(Komenský, J.A.)

Die philosophischen Werke des Johannes Jesenius als Quelle einiger Gedanken des Comenius? [Filozofická díla Jana Jesenského jako pramen některých myšlenek Komenského?.] / Tomáš Nejeschleba. - 33 pozn. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 147-160. - ISBN 3-631-52851-5

U J. Jesenského i J. A. Komenského nacházíme inspiraci myšlenkami filozofa F. Patrizziho. Autor studie pokládá otázku, zda Komenský mohl být ovlivněn Jesenského filozofickým spisem Zoroaster, sive nova, brevis, veraque de Universo Philosophia, který hodnotí velmi kladně a v němž je Patrizziho vliv jasně patrný. Na úvodní otázku neumí badatel jasně odpovědět, ale je přesvědčen, že Komenský Jesenského práci znal.

050

14(Komenský, J.A.)

Poznámky ke Komenského univerzalizmu / Pavel Floss. - 21 pozn. - [cze]

In: Poselství J. A. Komenského současné Evropě / Pavel Floss. - 1. vyd. - Brno : Soliton, 2005, s. 34-39. - ISBN 80-239-6048-2

Snaha po univerzalizmu a jednotě byla v postmoderní době napadána mnohými filozofy, kteří její propagátory označovali za přívržence totalitarismu. J. A. Komenský však hledal jednotu v mnohosti. Jeho pansofie je budována na triadickém pojetí jsoucná. Pozoruhodné je i jeho pojetí dějinného vývoje. Idea všenápravy vyrůstá ze znalosti dějin, jejichž pozitivní složky je třeba dále rozvíjet. Náboženská a celospolečenská reforma naznačená v deníku z konce Komenského života nazvaného *Clamores Eliae*. Cílem je stav, kdy by každý byl učitelem sobě i ostatním.

051

14(Komenský, J. A.):2(Komenský, J. A.)

Problém sekularizace a hodnocení Komenského teismu / Pavel Floss. - 20 pozn. - [cze]

In: Poselství J. A. Komenského současné Evropě / Pavel Floss. - 1. vyd. - Brno : Soliton, 2005, s. 20-25. - ISBN 80-239-6048-2

Moderní věda nevznikla v procesu sekularizace světa, ale naopak v procesu jeho divinizace (zbožštění). Mýtus o sekularizaci není ničím zákonitým, jak lze pozorovat např. na vývoji americké společnosti. Sekularizace v Evropě vrcholila v 19. století. Zasloužila se o to i tzv. politická náboženství jako marxismus, fašismus a nacismus. Po rozpadu sovětského impéria nastupuje tzv. postmoderna. Liberální společnosti vládne hédonismus a konzum. Člověk zřejmě bez nějakého náboženství nemůže existovat, protože dnes už pro něj není určující ateismus. Komenského náboženské citění by nemělo překážet v přístupu k jeho dílu, protože bylo prodchnuto touhou po sociální a politické spravedlnosti.

052

14(Komenský, J.A.):061.236.61

Rosenkreuz als europäisches Phänomen im 17. Jahrhundert [Růžový keř jako evropský fenomén 17. století.] / Jana Hubková. - 1 pozn. - [ger]

In: Acta Comeniana 18 (XLII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského. -- 1. vyd. -- Praha : Filosofía, 2004, s. 272-278. - ISBN 80-7007-209-1 [CZ]

Recenze na: Rosenkreuz als europäischer Phänomen im 17. Jahrhundert [Růžový kříž jako evropský fenomén 17. století] / Carlos Gilly, Friedrich Niewöhner. - 1. vyd. - Amsterdam : Bibliotheca Philosophica Hermetica, 2002. - 404 s. - ISBN 90-71608-11-5

Recenze obsáhlého sborníku příspěvků z konference o vzniku a vývoji rosenkruciánství v 17. století, která se konala jako doplněk putovní výstavy o této problematice. Výstava byla instalována v Amsterdamu a ve Wolfenbüttelu. Konference se konala ve dnech 23. - 25. 11. 1994 jako 35. symposium Knihovny vévody Augusta ve Wolfenbüttelu. Recenzentka se zabývá obsahem jednotlivých studií. Pro komeniologii jsou z nich nejpřínosnější příspěvky Martina Brechta *Der alte Johann Valentin Andreae und sein Werk - eine Anzeige* (Starý Johann Valentin Andreae a jeho dílo - oznámení) a Wolfa - Dietra Otteho *Nachlass Johann Valentin Andreae in der Herzog August Bibliothek* (Pozůstalost Johanna Valentina Andreaeho v knihovně vévody Augusta).

053

14(Komenský, J.A.):655.1

Sehendes Herz : zu einem Emblem des späten Comenius: prämodernes Seisverständnis als Impuls für integral konzipierte Postmoderne [Vidoucí srdce : k emblému pozdního Komenského: předmoderní chápání bytí jako impuls pro integrálně pojímanou postmodernu.] / Lubomír Konečný. - 7 pozn. - [ger]

In: Acta Comeniana 18 (XLII) -- 1. vyd. -- Praha : Filosofia, 2004, s. 236-239. - ISBN 80-7007-209-1 [CZ]

Recenze na: Sehendes Herz (cor oculatum) [Vidoucí srdce - k emblému pozdního Komenského: předmoderní chápání bytí jako impuls pro integrálně pojímanou postmodernu] / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main - Berlin - Bern - Bruxelles - New York - Oxford - Wien : Peter Lang, 2003. - 114 s. - ISBN 3-631-38533-1

Recenzent osvětluje stanovisko E. Schadela k postmoderně: podle jeho mínění neznamenal roztržku mezi rozumem a vírou, ale jejich přehodnocené propojení. Proces osvícenského myšlení nezačíná u Descarta a Spinozy, ale u sociniánů, Leibnize a Komenského, který proti socinianismu bojoval vydáním knihy *Theologia naturalis* od R. von Sabundeho. Schadelova studie tak podle recenzenta pomáhá lépe chápat filozofická východiska Komenského. Výklad emblému vidoucího srdce a jeho významu pro emblematické umění.

054

14(Komenský, J.A.)

Vztah moderního člověka ke Komenského dílu / Pavel Floss. - 22 pozn. - [cze]

In: Poselství J. A. Komenského současné Evropě / Pavel Floss. - 1. vyd. - Brno : Soliton, 2005, s. 14-20. - ISBN 80-239-6048-2

Autor na vztahu J. A. Komenského k filozofii R. Descartesa, kopernikianismu a socinianismu dokazuje, že Jan Amos nebyl zpátečník. Komenský odmítl panování člověka nad přírodou a hájil své přesvědčení, že lidstvo je její součástí. Jeho astronomické, stejně jako medicínské názory nebyly z dnešního hlediska nijak zpátečnické, z jeho spisů lze dovodit, že pozorně sledoval vědecké objevy svých současníků (objev krevního oběhu, uskutečněný Angličanem W. Harveyem). Jeho triadismus, který hájil proti sociniánům, byl předchůdcem strukturního pojetí světa.

055

14(Komenský, J.A.):32(Komenský, J.A.)

Weltethos als Programm interreligiösen Lernens : Anregungen durch Comenius [Světový étos jako program mezináboženského učení : podněty z Komenského.] / Johannes Rehm. - 31 pozn. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 517-532. - ISBN 3-631-52851-5

Východiska úsilí J. A. Komenského o panharmonii a Světového étosu H. Künga jsou srovnatelná. Charakteristika Küngova projektu, který představil r. 1990 v knize Projekt Weltethos. Diskuse o něm ve světovém měřítku a jednání Parlamentu světových náboženství r. 1993. Výzvy k dialogu různých kultur. Porovnání snah současných protestantských církví s vizemi Komenského.

056

14(Komenský, J.A.):2(Komenský, J.A.)

Zu Comenius' Schrift „Cesta pokoje“ (Weg des Friedens) [Ke Komenského spisu „Cesta pokoje“.] / Jiří Beneš. - 30 pozn. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 211-218. - ISBN 3-631-52851-5

Důvody vzniku spisu Cesta pokoje. Hledání způsobu, jak najít pokoj a mír mezi jednotlivými křesťanskými denominacemi. Počátkem i koncem této snahy musí být láska, o níž se píše v Bibli. Ta by měla být základem křesťanského života každého člověka. Mír by měl být tvořivý, k jeho upevňování je třeba stálého úsilí.

TEOLOGIE

057

2(Komenský, J.A.):32(Komenský, J.A.)

Bazuine des genaden jaar : voor de Bohemische natie verkondigende den droevigen troost, den wenenden vreugde, den gevangenen verlossinge, verstrooiden weder't samenkomste, beginnende aan 't einde des 1631 ende voorts vervolgende in't jaar 1632. In't licht ten eerste maal in de Bohemische tale gebracht door den eerwerdigen en hooggeleerden Johannem Amos Comenium ende nu in het Nederlandse overgezet door Johannem Gajum Mulda - Thynaem. [Pozoun milostivého léta : pro český národ, zvěstující útěchu zarmouceným, radost plačícím, vysvobození zajatým, opětné spojení rozptýleným; začínající koncem roku 1631 a pokračující v roce 1632. Na světlo vydaný poprvé v českém jazyce ctihodným a vysoce učeným Janem Amosem Komenským a nyní přeložený do nizozemštiny Janem Gajusem Vltavotýnským.] / stm. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy: 1

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 13, č. 21-22 (2005), s. 22-23.

Heslo z Encyclopaedia Comeniana představuje spis věnovaný výzvě českým evangelíkům k návratu do Čech, když se na přelomu let 1631 a 1632 zdálo, že k tomu budou vhodné podmínky. Dílo bylo původně napsáno česky, zachovalo se však jen v překladu do nizozemštiny. Kromě předmluvy je sestaveno z biblických citátů, zvláště ze Žalmů.

058

2(Komenský, J.A.):14(Komenský, J.A.)

Christlicher Glaube als wesentliches Moment in Comenius' Reformprojekt [Křesťanská víra jako podstatný moment v reformním projektu Komenského.] / Petr Zemek. - 74 pozn. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck

(Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 261-284. - ISBN 3-631-52851-5

Reformní a utopické myšlenky J. A. Komenského byly zaměřeny na současnost. Problematiku neřešil jen teoreticky, ale i prakticky. Vycházel z učení Jednoty bratrské. Kněžskou službu chápal jako poslání od Boha. Víra musí být živá a akceschopná. Jen za těchto předpokladů může být uskutečněna reforma, jak Komenský vysvětlil v Obecné poradě. Základem reformy je změna filozofie, náboženství i politiky, podle Komenského tři nejdůležitějších činností člověka. Člověk má svobodnou vůli, ale sám není schopen změny uskutečnit, musí spolupracovat s Bohem.

059

2(Komenský, J.A.)

Komenskýs Verhältnis zu den christlichen Konfessionen seiner Zeit [Vztah Komenského ke křesťanským konfesím jeho doby.] / Martin Steiner. - 49 pozn. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 219-236. - ISBN 3-631-52851-5

Každý člověk, ale i každá konfese může podle přesvědčení J. A. Komenského přispět k nápravě světa, protože každý byl od Boha něčím obdarován. Žádá smíření jednotlivých křesťanských denominací, které by potom mohly být zrušeny. Reformace dosud měnila náboženské obřady, ne život. Na nutnost změny stylu života upozorňoval jen J. Hus. Z těchto pozic kritizoval Komenský i luterány a kalvíny. Z jeho díla vyplývá, že počítal s možností vzniku nadkonfesního náboženství. Podle autora studie je to snad přesvědčení utopické, ale Komenského úsilí o nápravu věcí lidských je třeba ocenit.

060

271:283/289:943.72

Osudy moravské církve v 18. století / Jiří Mikulec. - 1 pozn. - [cze]

In: Acta Comeniana 18 (XLII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského. -- 1. vyd. -- Praha : Filosofia, 2004 -- ISBN 80-7007-209-1 [CZ] , s. 326-328.

Recenze na: Osudy moravské církve v 18. století / Rudolf Zuber. - 1. vyd. - Olomouc : Maticе cyrilometodějská, 2003. - 604 s. - ISBN 80-7266-156-6

Velmi pochvalná recenze díla, které po autorově smrti (zemřel r. 1995) dokončili Vojtěch Cékota a Miloš Kouřil. Recenzent vyzdvihuje zvláště šíři problematiky, kterou se kniha zabývá. Velmi příznivě hodnotí i autorův přínos pro poznání vývoje katolicismu na Moravě v závislosti na politice habsburské monarchie, proměn smýšlení kléru a vztahu obyvatelstva k náboženství. Oceňuje také, že autor věnoval pozornost i protestantským denominacím a sektám. Kniha by proto mohla zajímat i zahraniční badatele.

061
304:284

Sociální učení českých bratří 1464 - 1618 / Jiří Růžička. - [eng]

In: Acta Comeniana 18 (XLII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského. -- 1. vyd. -- Praha : Filosofia, 2004 -- ISBN 80-7007-209-1 [CZ] , s. 315-319.

Recenze na: Sociální učení českých bratří 1464 - 1618 / Jindřich Halama. - 1. vyd. - Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. - 300 s. - ISBN 80-7325-010-1

Podrobná recenze publikace, která byla předložena na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze jako habilitační práce, se zabývá obsahem jejích jednotlivých kapitol. Recenzent vyslovuje své připomínky k některým autorovým názorům. Celkově hodnotí práci jako shrnutí dosavadních vědomostí a velmi dobré a konzistentní východisko dalších výzkumů.

062
2(Komenský, J.A.):14(Komenský, J.A.)

Systematisch - integrale Implikationen in Comenius' antisozinianischer Kontroverse [Systematicko - integrální implikace antisociniánské kontroverze Komenského.] / Regine Froschauer. - 59 pozn. - [ger] - Obsahuje bibliografické odkazy: 15

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 237-258. - ISBN 3-631-52851-5

Snaha J. A. Komenského o sjednocení názorů křesťanů na náboženství a svět. Vyrovnával se zvláště s učením sociniánů, kteří byli přesvědčeni, že víra v Trojici je omyl. Komenský uznával, že Kristus je Bůh i člověk. Autorka příspěvku vidí v tomto

názoru vliv novoplatonismu. Obraz Trojice je podle Komenského součástí každého člověka, ostatních živých bytostí a neživého světa. Učení o Trojici souvisí s myšlenkami pansofické reformy.

063

2(Komenský, J.A.)

Die Theologische Voraussetzungen für den Frieden in Comenius' „Consultatio catholica“ [Teologické předpoklady míru v Komenského „Consultatio catholica“.] / Jan Blahoslav Lášek. - 25 pozn. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 285-296. - ISBN 3-631-52851-5

Reforma životního stylu může být uskutečněna pouze s pomocí Boha. Podle autora stati to dobře poznal už H. F. von Criegern ve své práci z r. 1888 Comenius als Theologe. J. B. Lášek se dále zabývá studii, které na téma Komenského pojmání teologie napsali A. Molnár, Z. Kučera a J. M. Lochman a dochází k názoru, že Komenský chápal teologii jako Boží dějiny spásy, které nelze oddělit od eschatologie.

064

2(Cusanus, M.):14(Cusanus, M.):32(Cusanus, M.)

Die Versöhnung der Religionen nach Cusanus „De pace fidei“ [Usmíření náboženství podle Cusanova „De pace fidei“.] / Arnulf Rieber. - 70 pozn. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 43-63. - ISBN 3-631-52851-5

Pojetí války, míru a všeobecného (i náboženského) smíru v různých obdobích lidských dějin od jejich počátku až k jejich ryze politickému vymezení v období starověkého Říma (tzv. pax romana). Předchůdci M. Cusana ve středověku: Dante Alighieri, Raimund Lull. Život a dílo M. Cusana. Příčiny vzniku díla De pace fidei. Některé problémy, o nichž jeho autor přemýšlel, např. přechod od polyteismu k monoteismu, Boží trojjednost a křesťanství, jednota náboženství při různosti denominací a otázky týkající se svátostí. Důvody ztroskotání jeho snahy o smíření s islámem. Cusanus jako předchůdce J. A. Komenského.

065

2(Komenský, J.A.):94

Wie das Gold durchs Feuer geläutert wird : Comenius' Verständnis der Geschichte der Bruderunität [Jak se zlato ohněm tříbí : Komenského porozumění dějinám Jednoty bratrské.] / Daniel Neval. - 30 pozn. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s. 297-314. - ISBN 3-631-52851-5

Autor se zabývá Komenského pojetím dějin v jeho spisech Historie o těžkých protivenstvích církve české (1655), Historiola ecclesiae slavonicae 1660), Jana Amose Komenského Krátké dějiny církve slovanské (1893) a Stručná historie církve slovanské (1941). Ve všech se nachází povzbuzení pro exulanty. Jejich utrpení vidí Komenský jako naplnění biblické zvěsti o tom, že křesťané se mají ze zkoušek, které na ně sesílá Bůh, radovat. Až se mezi sebou smíří, jejich trápení skončí. Tuto vizi Komenský vyslovil ve spisu Haggaeus redivivus. Obnova církve a ukončení útrap se v různých obměnách objevuje i v Konzultaci nebo v díle Paradisus ecclesiae renascentis a ve Velké didaktice.

066

2(Komenský, J.A.):32(Komenský, J.A.)

Zum Friedenskonzept in der Theologie der Brüderunität [Ke konceptu míru v teologii Jednoty bratrské.] / Alena Nastoupilová. - 20 pozn. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens : Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. - 16. April 2004) / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang, 2005, s.161-169. - ISBN 3-631-52851-5

Teologie Jednoty bratrské se opírala o myšlenku tolerance, víry, naděje a lásky. Víra se má projevovat v činech, protože každý člověk má žít pro druhé. Pohled na problematiku spasení věřících se vyvíjel. Lukáš Pražský byl přesvědčen, že člověka poznamenaného prvotním hříchem může zachránit jen milost Krista. J. A. Komenský se naproti tomu domníval, že člověk je schopný nápravy, protože Bůh s ním chce spolupracovat. Komenský také neusiloval jen o spásu jednotlivce, ale celého lidstva a cestu k ní viděl ve výchově.

POLITIKA

067

32(Komenský, J.A.)

Comenius' Friedenspläne - Utopie oder Zukunftsvision? [Mírové plány Komenského - utopie nebo vize budoucnosti?.] / Jan Kumpera. - [ger]

In: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens / Erwin Schadel. - 1. vydání - Frankfurt am Main : Peter Lang, Europäischer Verlag der Wissenschaften, 2005, s. 347-353.

Problematika války a míru v díle J. A. Komenského a její vývoj v průběhu jeho života, jak se odrazil zvláště ve spisu *Via lucis*, který vznikl za pobytu v Londýně v zimě r. 1641 - 42, v *Obecné poradě o nápravě věcí lidských*, zvláště v jejím šestém dílu, *Panorthosii* (Všenápravě) a v pozdních pracích *Angelus pacis* a *Unum necessarium*. Všechny tyto práce, stejně jako poznámky v zápisníku nazvaném *Clamores Eliae*, směřovaly k vytvoření návrhu mezinárodních organizací, které by po svém vzniku zajistily skutečný a trvalý mír.

068

32(Komenský, J. A.)

Intellectual and Political Ideology in the Middle of the 17th Century : Comenius and the Propaganda of Zrinyi in England [Intelektuální a politická ideologie v polovině 17. století : Komenský a zrinyiovská propaganda v Anglii.] / Levente Nagy. - 97 pozn. - [eng]

In: *Acta Comeniana* 18 (XLII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského / Marta Bečková. - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 1991, s. 91-116. - ISBN 80-7007-209-1

Politické myšlení Komenského v době jeho pobytu v Blatném Potoku není ještě dostatečně známé, protože maďarští komeniologové publikovali dosud výsledky svého bádání většinou pouze v maďarštině. Politické koncepce Komenského a uherských politiků nebyly v úplném souladu. J. A. Komenský, M. Drábík a skupina vzdělců z jejich okruhu hájili zvláštní intelektuální ideologii, z níž vyplývala specifická podoba střední Evropy (počítalo se např. s pomocí chorvatského bána M. Zrínyiho při získání královské koruny pro sedmihradského knížete, který o ni ale neusiloval). Na uherskou problematiku nezapomněl Komenský ani v Amsterdamu (styky s uherskými studenty).

PEDAGOGIKA

069

371.671.11:2(Komenský, J.A.)

Appendix Vestibuli : continens I Sacra exercitia tironum, II Purilem ethicam, III Praegustum variae eruditionis [Přídavek k Předsíni : obsahující I Posvátná cvičení pro začátečníky, II Dětskou etiku, III První okušení rozličného vzdělání.] / stm. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 13, č. 21-22 (2005), s. 22.

Ukázka z Encyclopaedia Comeniana představuje tři drobnější učebnice J. A. Komenského pro základní školy s náboženskou tematikou.

070

37(Komenský, J.A.):372.4:373.32

Culture and Pedagogy : international comparisons in primary education [Kultura a pedagogika : mezinárodní porovnání počátečního vzdělávání.] / Werner Korthaase. - [eng]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 145-147.

Recenze na: Culture and Pedagogy [Kultura a pedagogika, mezinárodní porovnání počátečního vzdělávání] / Robin Alexander. - 1. vyd. - Oxford : Blackwell Publishers, 2000. - 642 s.

Recenze publikace, která porovnává vývoj počátečního vzdělávání v pěti státech světa: ve Francii, Rusku, Indii, USA a Velké Británii. Recenzent se zaměřil hlavně na to, jak je v knize představeno místo a přínos J. A. Komenského pro teorii i praxi počátečního vzdělávání. Autorův přístup hodnotí velmi kladně, z jeho textu cituje dva poměrně rozsáhlé výňatky. Publikaci oceňuje jako velice potřebnou.

071

373.2:37(Komenský J. A.):372.3

Péče o děti předškolního věku a jejich výchova v díle Jana Amose Komenského / Alena Nastoupilová. - 13 pozn. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 13, č. 21-22 (2005), s. 3-11.

Pojetí rodiny a křtu v díle J. A. Komenského, které vychází z tradice Jednoty bratrské. Předškolní výchova v Informatoriu školy mateřské. Požadavky na mravní výchovu a znalosti a vědomosti předškolních dětí v jednotlivých fázích vývoje a před vstupem do školy. Rady pro těhotné ženy a matky. Předškolní výchova v Obecné poradě o nápravě věcí lidských. Návrh na zřizování mateřských škol.

072

372.882:371.384.3:372.893

Soutěž „Komenský a my“ na Slovensku / Júlia Ivanovičová. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 13, č. 21-22 (2005), s. 56-57.

Výsledky 2. ročníku soutěže Komenský a my na Slovensku, který se uskutečnil díky iniciativě slovenských členek Unie Comenius pod vedením prof. Viery Žbirkové.

073

372.882:371.384.3:379.85

Stoupající úroveň a prestiž soutěže / Jana Přívratská. - 4 fot. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 13, č. 21-22 (2005), s. 40-44.

Zpráva o průběhu a výsledcích třetího celostátního ročníku soutěže Komenský a my, který se konal r. 2005. Jeho téma znělo Proč cestovat, když máme televizi, video a internet?. (Oceněné práce jsou uveřejněny na jiném místě tohoto čísla časopisu).

074

37(Komenský, J. A.):372.3:371.671.11

Weltwissen der Siebenjährigen : wie Kinder die Welt entdecken können [Znalosti o světě u sedmiletých : jak mohou děti poznávat svět.] / Werner Korthaase. - [ger]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 142-144.

Recenze na: Weltwissen der Siebenjährigen [Znalosti o světě u sedmiletých, jak mohou děti poznávat svět] / Donata Elschenbroich. - 1. vyd. - München : Verlag Antje Kunstmann, 2001. - 260 s. - ISBN 3-88897-265-5

Recenze publikace, v níž autorka vychází ze současné diskuse o obsahu výchovy předškolních dětí a upozorňuje na známou učebnici J. A. Komenského Orbis pictus. Tato kniha, která poprvé vyšla r. 1658, může být i dnes (samozřejmě po doplnění) pro vychovatele dobrým vodítkem, protože je sestavena realisticky a střízlivě a prakticky ukazuje vše, co Komenský považoval za důležité pro výchovu dítěte už ve 30. letech 17. století ve svém Informatoriu školy mateřské.

075

372.857:371.671.11

Zoologické informace v Komenského Orbis pictus / Jan Andreska. - 2 obr., 6 pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy: 14

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 13, č. 21-22 (2005), s. 12-20.

Zoologická problematika v díle Orbis sensualium pictus. Autor studie se nejprve zabývá příležitostí vyjádření jednotlivých hlásek abecedy pomocí transkripce hlasů vydávaných živočichy v tabulce nazvané Živá a hlasitá abeceda, poté se věnuje obsahu a překladu pojmů na tabulích věnovaných v učebnici zoologii (je jich celkem šestnáct). Dochází k názoru, že počet druhů živočichů, jejichž znalost považoval J. A. Komenský za důležitou pro žáky, se od dnešního rozsahu výuky téměř neliší.

KORESPONDENCE

076

651.7:(437.6):929(Kvačala, J.):929(Holuby, J. Ľ.)

Jozef Ľudovít Holuby a Ján Radomil Kvačala vo svetle vzájomnej korešpondencie / Libor Bernát. - 2 fot., 17 pozn. - [slo]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 233-237.

Zpráva o stavu průzkumu vzájemné korespondence J. Kvačaly a J. Ľ. Holubyho (1835 - 1923). Podařilo se objevit dopisy z let 1889 - 1891. Mezi oběma komeniologi nepanovaly nijak přátelské vztahy, ale naopak se projevovala značná neochota k jakékoliv spolupráci.

KNIHTISK A TISKÁRNÝ

077

655.1:929(Komenský, J.A.)

Mezi textem a obrazem : miscellanea z historie emblematicky / Jaromír Olšovský.
- 1 pozn. - [eng]

In: Acta Comeniana 18 (XLII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského. -- 1. vyd. -- Praha : Filosofia, 2004 -- ISBN 80-7007-209-1 [Česko] , s. 337-342.

Recenze na: Mezi textem a obrazem / Lubomír Konečný. - 1. vyd. - Praha : Národní knihovna České republiky, 2002. - 260 s. - ISBN 80-7050-374-2

Velmi podrobná pochvalná recenze publikace, do které autor zařadil studie vytvořené od 70. let 20. století na téma emblematicky, vědního oboru, který se v Čechách prozatím netěšil větší pozornosti. Dvě z těchto studií čerpají z komeniologické problematiky: první se týká spisu Pansophiae diatyposis, druhá, kterou recenzent považuje za důležitější (a jednu z nejzajímavějších z celého souboru), emblematicky díla Orbis sensualium pictus a námětu známé impresy Komenského Omnia sponte fluent, absit violentia rebus.

UMĚNÍ

078

78.071:885.0(Komenský, J.A.)

Komenský s Ebenovými varhanami v Německu / Martin Steiner. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 13, č. 21-22 (2005), s. 79.

Zpráva o provedení Komenského a Ebenova Labyrintu světa a ráje srdce v Bochumi v Německu v rámci festivalu nazvaném 1. Orgelfestival Klangwelten v podání varhaníka Gunthera Rosta a recitátora prof. Klause Schallera 31. 10. 2005.

LITERATURA A JAZYKOVĚDA

079

82-84:801.32

Adagiorum Bohemicorum farrago / stm. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy: 4

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 13, č. 21-22 (2005), s. 21.

Ukázka z Encyclopaedia Comeniana, která je věnována spisu J. A. Komenského koncipovanému jako sbírka přísloví. Toto dílo dostalo později název Moudrost starých Čechů, Adagiorum Bohemicoru farrago se uvádí jako titul vedlejší.

080

82.08:885.0(Komenský, J.A.)

Adjektivní přívlastek jako střídný prostředek vedlejší věty v barokním odborném stylu / Jarmila Alexová. - 4 pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy: 8

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 94-99.

Možnosti, které v odborném textu z období baroka poskytuje adjektivní přívlastek a vedlejší věta, osvětluje autorka porovnáním Komenského Informatoria školy mateřské a Mappy katolické Jiřího Plachého - Fera (obě díla vznikla na přelomu 20. a 30. let 17. století). Vychází z toho, že využití přívlastku značně zhušťuje syntaktickou stavbu textu a zjišťuje, že tento jev se častěji vyskytuje v Informatoriu a zvýrazňuje tak jeho odborný ráz. V Mappě se naopak objevuje i v pasážích vyprávěcích. Zatímco v Informatoriu jsou přechodníková i z pasivních přičestí tvořená adjektiva zastoupena rovnoměrně, v Mappě je to naopak. Lze říci, že Informatorium celkově odpovídá pozdějšímu vývoji odborného stylu více než Mappa.

081

80(Descartes, R.):800.89

Descartes on the Nature of Language [Descartes o povaze jazyka.] / Petr Glombíček. - 29 pozn. - [eng]

In: Acta Comeniana 18 (XLII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského / Marta Bečková. - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 1991, s. 117-132. - ISBN 80-7007-209-1

Pokus o interpretaci Descartova pojetí jazyka. Odlišnost pojetí pojmu vnitřní smysl u J. Locka a R. Descarta. Descartovy názory na jazyk obsažené v jeho korespondenci. Jazykové jednání jako kritérium racionality. Descartova kritika anonymního projektu univerzálního jazyka z pozic odpůrce nápravy lidského myšlení umělou jazykovou

konstrukcí. Takový projekt nezlepší schopnost usuzování. Autor studie tímto způsobem vykládá závěr dopisu M. Mersennovi, který cituje.

082

885.0(Komenský, J. A.)

Dionysii Catonis Disticha moralia : Latino et Bohemico metro edita [Moudrého Catona Mravná poučování : od něho latinskou, pak od J. A. Comenia českou zpěvořečností sepsaná.] / stm. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy: 9

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 13, č. 21-22 (2005), s. 24-25.

Ukázka z Encyclopaedia Comeniana se týká antické sbírky dvojverší o etice a chování v různých společenských situacích, která J. A. Komenský přebásnil v češtině a uspořádal je podle obsahu do pěti tematických okruhů. Umělecká hodnota tohoto přebásnění překonala předchozí pokusy. Dílo bylo poprvé vydáno spolu s paralelním latinským originálem r. 1662 v Amsterdamu (překlad vznikl ve 20. letech 17. století). Jeho další osudy, zachované opisy a Rosovo vydání z r. 1670.

083

885.0(Komenský,J.A.):82.01

Estetický rozměr světa v Komenského Labyrintu / Aleš Haman. - 1 obr. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy: 16

In: Tvar : literární obtýdeník - [CZ] - Roč. 16, č. 21 (2005), s. 8-9.

Autor se zabývá estetickým pojetím světa v Labyrintu světa a ráji srdce J. A. Komenského a dospívá k názoru, že jde o obraz v podstatě manýristický, s výraznými rysy deestetizace a s vyloučením přírody jako místa harmonizace života. Odpor k smyslnosti života sblížuje toto dílo s holandskou manýristickou malbou, zvláště s dílem H. Bosche a P. Breughela staršího. V první části jsou esteticky funkční negativně alegorické obrazy. V druhé části je alegorizace hymnicky apostrofická, harmonie je vystřídána vznešeností. Labyrint tak osciluje mezi expresivitou a traktátovostí.

084

801:885.0(Komenský, J. A.)

Jan Amos Comenius, Novissima Linguarum Methodus [Metoda jazyků nejnovější.] / Andreas Fritsch. - [ger]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 121-124.

Recenze na: Novissima Linguarum Methodus - La toute nouvelle méthode de langues [Metoda jazyků nejnovější] / Jan Amos Komenský, Jean Honoré. - 1. vyd. - Geneve - Paris : Librairie Droz S. A., 2005. - 1008 s. - ISBN 2-600-00979-5

Recenze francouzského překladu jednoho ze stěžejních děl Komenského. Její autor si všímá nejdůležitějších předchozích edic spisu, zvláště těch, které byly využity při přípravě tohoto překladu. Pozornost věnuje názvu díla a prvním odborným pracem o něm, stejně jako názorům některých významných komeniologů na ně (M. Blekastad - Topičová). Zamýšlí se nad chybami, které v překladu objevil. Celý tento počín však hodnotí kladně.

085

885.0(Komenský, J.A.)

Stopa J. A. Komenského v literární tvorbě českého katolického baroka / Jarmila Alexová. - 10 pozn. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 36-38.

Jezuité si pro potřeby svého školství vytiskli už v 17. a na počátku 18. století (1667, 1694, 1716) třikrát učebnici J. A. Komenského Janua linguarum reserata, která jim kromě svého původního určení sloužila i jako norma základní slovní zásoby současné češtiny, zvláště v oblasti odborné. Ve svém slovníčku z r. 1683 využili i jeho tvorbu psanou latinsky. Jeho dílo znali však i jiní vzdělání čeští katolíci (Rosovo vydání Komenského překladu Catonových Distich). Autorka upozorňuje na další, méně známou skutečnost, kterou je využití Labyrintu světa v kázání žáka jezuitů, Jiřího Františka Procházky de Lauro. Ten je nechal i vytisknout.

ŽIVOT A DÍLO

086

929(Andreae, J. V.):651.7

J. V. Andreae und Herzog August zu Braunschweig - Lüneburg : ihr Briefwechsel und ihr Umfeld [J. V. Andreae a vévoda August z Braunschweigu - Lüneburgu : jeho korespondence a jeho okolí.] / Marie Kyralová. - [ger]

In: Acta Comeniana 18 (XLII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského. -- 1. vyd. -- Praha : Filosofia, 2004 -- ISBN 80-70074-209-1 [CZ] , s. 294-298.

Recenze na: J. V. Andreae und Herzog August zu Braunschweig - Lüneburg [J. V. Andreae a vévoda August z Braunschweigu - Lüneburgu] / Martin Brecht. - jeho korespondence a jeho okolí - Stuttgart - Bad Cannstatt : Frommann - Holzboog, 2002. - 10+295 s. - ISBN 3-7728-2202-9

Vcelku pochvalná recenze knihy, kterou autor pojal jako určitý typ životopisu, v němž využil své rozsáhlé znalosti korespondence J. V. Andreaeho s vévodou Augustem z Braunschweigu - Lüneburgu, jeho rodinou a dalšími osobami, stejně jako poznatky o jeho vlastní rodině a domácnosti. Recenzentka upozorňuje na Andreaeho dopis J. Schmidtovi ze 7. 7. 1648, který se týká vztahu pisatele s J. A. Komenským. Vítá zpřesnění mnoha poznatků, které publikace přináší a kritizuje jen její určitou nepřehlednost.

087

929(Komenský, J. A.)

Stručný nástin života J. A. Komenského / Pavel Floss. - 15 pozn. - [cze]

In: Poselství J. A. Komenského současné Evropě / Pavel Floss. - 1. vyd. - Brno : Soliton, 2005, s. 39-50. - ISBN 80-239-6048-2

Nejdůležitější události, které formovaly osobnost a směřování celoživotního díla J. A. Komenského. Jeho dětství, studium, působení na Moravě a skrývání na žerotínských panstvích po bělohorské porážce. První pobyt v Lešně, počátky práce na pansofickém a pedagogickém díle. Odchod do Anglie a do švédských služeb (pobyt v Elblagu). Návrat do Lešna a působení v Blatném Potoku. Poslední období v Lešně a závěr života v Nizozemsku. Pedagogické a všennápravné dílo, literární mistrovství, které se projevilo např. v Labyrintu světa a ráji srdce. Jeho působení v čele Jednoty bratrské, celoživotní usilování o všeobecný mír.

KOMENIOLOGOVÉ, ŽIVOTOPISY

088

929(Uher, B.)

Boris Uher - komeniolog : k nedožitým osmdesátinám a desátému výročí smrti / Jana Uhlířová. - 2 pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy: 14

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 30-34.

Rodinná tradice komeniologického bádání, která byla jedním ze zdrojů příklonu B. Uhra ke komeniologii. Jeho farářské a vikářské působení v Jednotě bratrské v letech 1942 - 1952. Jeho komeniologické bádání a beletristické dílo věnované životu a dílu Komenského. Vývoj jeho vztahu k Němcům a Jednotě bratrské v Berlíně-Rixdorfu. Jeho účast v komisi Jednoty bratrské a v celostátní komisi ministerstva školství pro oslavu 400. výročí narození J. A. Komenského. Jeho kritické vystoupení při příležitosti prezentace Putování Jana Amose O. Vávry a M. V. Kratochvíla.

089

929(Brambora, J.):929(Červenka, J.):929(Petráčková, V.):929(Matlová, J.)

Čtyři komeniologické portréty : (Josef Brambora, Jaromír Červenka, Věra Petráčková, Jana Matlová) / Martin Steiner. - 32 pozn. - [cze]

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé dějin české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 127-139.

Čtyři krátké portréty a komeniologická práce čtyř českých komeniologů, jejichž dílo je již uzavřeno.

090

929(Neval, D.A.)

Daniel Alexander Neval (30. 5. 1970 - 3. 6. 2005) / Pavel Kůrka. - [cze]

In: Český časopis historický : Založen 1895 - ISSN 0862-6111 [CZ] - Roč. 103, č. 4 (2005), s. 972.

Nekrolog komeniologa, který pocházel z rodiny českobratrských exulantů, usazené v polském Zelově. Studium ve Švýcarsku (nejprve fyzika, potom evangelická teologie). Zájem o dílo J. A. Komenského a komeniologické práce, disertace pod názvem Die Macht Gottes zum Heil. Das Bibelverständnis von Johann Amos Comenius in einer Zeit der Krise und des Umbruchs, zájem o vztahy Švýcarska s východní Evropou po r. 1945. Práce o E. Benešovi a jeho netradiční pohled na tuto osobnost. Některé své práce publikoval pod počestným příjmením Nevečeřal.

091

929(Zwicker, D.)

Daniel Zwicker 1612 - 1678 : peace, tolerance and god the one and only [Daniel Zwicker 1612 - 1678 : mír, tolerance a bůh jeden a jediný.] / Daniel A. Neval. - 1 pozn. - [ger]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 139-142.

Recenze na: Daniel Zwicker 1612 - 1678 [Daniel Zwicker 1612 - 1678, mír, tolerance a bůh jeden a jediný] / Peter G. Bietenholz. - 1. vyd. - Firenze : Leo S. Olschki Editore, 1997. - 322+33 s. - ISBN 88 222 4561 X

Recenzent rozebírá obsah jednotlivých kapitol knihy, přičemž věnuje pozornost vztahu Zwickera a Komenského. Práci hodnotí jako záslužnou, protože jako první podala celistvý obraz Zwickerovy osobnosti a využila archiválie uložené v amsterdamských archivech. V nich ovšem mohou být i další zajímavé materiály. Proto považuje recenzované dílo za východisko pro další studium.

092

929(Nováková, J.)

Doc. PhDr. Julie Nováková, DrSc. (9. 3. 1909 - 19. 11. 1991) / Jiří Beneš. - 5 pozn. - [cze]

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé dějin české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference, konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 140-143.

Životní osudy J. Novákové, její studia klasických jazyků a krátké pedagogické působení na gymnáziu. Její levicové smýšlení, poválečný vstup do KSČ a odchod z ní na podzim r. 1947. Přednášky z dějin starověku na Univerzitě Palackého v Olomouci v letech 1948 - 1961. Příchod do Prahy, působení v Ústavu pro jazyk český ČSAV a edice díla J. A. Komenského. Její komplexní zkoumání latiny Komenského, interpretace textů, přečtení rukopisu Clamores Eliae a jeho kritická edice. Vývoj její životní filozofie v druhé polovině jejího života.

093

929(Karšai, F.)

František Karšai komeniológ a organizátor komeniologických podujatí / Marta Bačová, Igor Kominarec. - [slo]

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé dějin české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference, konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 177-180.

Životní osudy a vysokoškolské studium filozofie a němčiny prešovského rodáka F. Karšaie (3. 4. 1918 - 15. 7. 1975). Jeho působení v Prešově a zájem o život a dílo J. A. Komenského, který se začal rozvíjet od r. 1957. Jeho knižní publikace o Komenském a jeho vztahu k Prešovu (Stúpenci Jána Amosa Komenského v politických a školských dejinách Prešova) a k Slovensku (Komenský a Slovensko). Jeho účast na organizaci komeniologických konferencí a symposií v Prešově.

094

929(Lochman, J. M.)

Jan Milič Lochman - Geborener Tscheche, berufener Theologe : zur Bedeutung von Lochmans comeniologischem Werk [Jan Milič Lochman - rodem Čech, povoláním teolog : k významu Lochmanova komeniologického díla.] / Jan B. Lášek. - 7 pozn. - [ger]

In: Acta Comeniana 18 (XLII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského / Jan Blahoslav Lášek. - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 1991, s. 352-362. - ISBN 80-7007-209-1

Velmi podrobný nekrolog protestantského teologa a komeniologa J. M. Lochmana (3. 4. 1922 - 21. 1. 2004), který po r. 1968 emigroval do Švýcarska a působil jako profesor a určitý čas i rektor univerzity v Basileji. Jeho životní osudy (dočkal se ještě ocenění své činnosti ve vlasti) a teologické a komeniologické dílo, které je značně obsáhlé a závažné, i když se J. A. Komenskému jako teologovi začal věnovat až v době svého nuceného pobytu v cizině.

095

929(Mikleš, J.)

Ján Mikleš (1911 - 1997) : jeho pedagogická a vedecká činnosť / Dagmar Kováčiková. - 12 pozn. - [slo] - Obsahuje bibliografické odkazy: 9

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé dějin českého a slovenského školství 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference, konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 203-210.

Život a vysokoškolské studium latiny a filozofie prof. J. Mikleše. Jeho zájem o dílo I. Cabana, rektora evangelické školy v Brezně a J. Duchoně, rektora latinské školy v Banské Bystrici v první polovině 17. století. Studium vlivu encyklopedismu J. H. Alsteda na J. Duchoně a komparace jeho názorů s názory J. A. Komenského. Jeho zájem o dějiny školství na středním Slovensku v 17. století, o používání učebnic Komenského v tomto regionu a o jednotlivé školní řády. Jeho studie věnované předškolní výchově a mateřským školám a překladatelská činnost. Dosud nepublikované práce.

096

929(Kyrášek, J.)

Jiří Kyrášek (1929 - 1978) / Růžena Váňová. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy: 19

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé dějin české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference, konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 144-151.

Život a pedagogické a komeniologické dílo J. Kyráška. Jeho působení v Pedagogickém ústavu J. A. Komenského od r. 1954 a na Pedagogické fakultě UK od 1. 10. 1968. Spoluúčast na edičních pracích a vlastní badatelská činnost v oblasti dějin pedagogiky a vývoje pedagogické soustavy J. A. Komenského. Tyto výzkumy mají pomoci řešit aktuální úkoly pedagogiky. Metodologické a teoretické otázky pedagogiky.

097

929(Štraus, J.)

Jiří Štraus (5. března 1910 - 31. března 1983) / Sabina Hýblová. - 1 příl. - [cze]

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé dějin české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference, konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 181-185.

Učitelské studium J. Štrause, jeho působení ve školství a složení první a druhé státní knihovnické zkoušky ve Státní pedagogické knihovně Komenského v letech 1947-1948. Podíl na znovuzřízení Muzea Jana Amose Komenského v Praze v letech 1951 - 1955 a vedení jeho archivu. Jeho archivářská a bibliografická činnost. Hesla ve dvoudílném Pedagogickém slovníku z let 1965 - 1967. Jeho příspěvky k životopisu J. A. Komenského.

098

929(Schubert, J.)

Jozef Schubert : učiteľ učiteľov / Jozef Pšenák. - [slo] - Obsahuje bibliografické odkazy: 9

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference, konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 211-217.

Učitel'ské působení J. Schuberta, jeho osvětová činnost a členství v pedagogických institucích. Úsilí o zlepšení pedagogického procesu a vzdělávání učitelů, metodologická činnost v této oblasti. Jeho výzkumná činnost týkající se osnov a rozhlasového vysílání pro školy. Autorství skript a učebnic. Příspěvky ke komeniologické problematice.

099

929(Čapek, J.B.)

Ke komeniologickému dílu Jana Blahoslava Čapka / Dagmar Čapková. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy: 29

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé dějin české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 22-29.

Ideová východiska díla J. B. Čapka. Jeho zájem o hledání podnětů pro stále dokonalejší lidství a studie o anthropismu a comenianismu jako hlavním jmenovateli pro to, co Komenský zpracoval z české i světové tradice i pro to, co odkázal budoucím generacím. Jeho hodnocení života a díla Komenského a jejich propojení v jeho studiích. Nejdůležitější aspekty Čapkova hodnocení Komenského, jeho názor na baroknost Komenského díla. Jeho slovesné projevy týkající se J. A. Komenského.

100

929(Vajcik, P.)

Koncepcia dejín školstva a pedagogiky v historickopedagogickom diele Petra Vajcika / Vladimír Michalička. - 9 pozn. - [slo]

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé dějin české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 76-79.

Stručné připomenutí životních osudů a pracovního zařazení P. Vajcika (17. 4. 1902 - 5. 6. 1985). Jeho práce z dějin pedagogiky na Slovensku. Jeho soustředění na starší dějinné období a dobrá orientace v pramenné základně, kterou mu pomohla získat i znalost klasických jazyků. Část svého odborného zájmu věnoval komeniologii.

101

929(Bečková, M.)

Marta Bečková slaví životní jubileum / Marta Bečková, Tomáš Havelka. - 1 fot., 4 pozn., bibliografie prací za léta 1999 - 2005 - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 207-214.

Rozhovor s PhDr. M. Bečkovou při příležitosti jejích 75. narozenin. Jubilantka hovořila o svém studijním zaměření, odborných zájmech a působení ve Státní pedagogické knihovně J. A. Komenského. Objasnila také svůj názor na obsah a rozsah pojmu komeniologie a vztah k osobnosti J. A. Komenského.

102

929(Uher, B.)

Málo známé dokumenty Borise Uhra z archivu Muzea Komenského v Přerově / František Hýbl. - 10 pozn. - [cze]

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé dějin české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 40-46.

Životní osudy vikáře Jednoty bratrské, pedagoga a komeniologa B. Uhra zachycené na základě několika vybraných písemností (např. posledního dopisu jeho otce J. Uhra před popravou v r. 1942, poznámek B. Uhra o Českém týdnu Jednoty bratrské v Berlíně r. 1987 a jeho dopisu prezidentovi V. Havlovi týkajícího se jeho názoru na kolektivní vinu).

103

929(Blekastad-Topičová, M.)

Milada Blekastad - Topičová (1. 7. 1917 - 25. 10. 2003) / Jiří Beneš. - 2 pozn. - [ger]

In: Acta Comeniana 18 (XLII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského / Marta Bečková. - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 1991, s. 349-352. - ISBN 80-7007-209-1

Obsáhlý nekrolog vynikající komenioložky, která většinu svého života prožila v Norsku, kam se provdala. Její propagace norské kultury u nás a české na evropském severu, překlady krásné literatury. Komeniologické bádání, jehož výsledkem je zvláště dílo Comenius, Versuch eines Umrisses von Leben, Werk und Schicksal des Jan Amos Komenský (Comenius, pokus o nástin života, díla a osudu Jana Amose Komenského). Práce na zpřístupnění deníku Clamores Eliae a korespondence s J. Novákovou. Péče o rozvoj české komeniologie, které pomáhala zvláště v dobách totality. Českým komeniologům odkázala svoji odbornou knihovnu.

104

929(Neval, D.)

Odešel Daniel Neval (30. 5. 1970 - 3. 6. 2005) / Petr Zemek. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 13, č. 21-22 (2005), s. 69.

Lidský profil a studijní a badatelské zaměření D. Nevala, evangelického duchovního a komeniologa. Jeho všestranné zájmy.

105

929(Kopecký, M.)

Osmdesátiny Milana Kopeckého / Josef Válka. - 1 fot., 1 pozn. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 204-206.

Celoživotní zájem M. Kopeckého (narozen 14. 5. 1925) o literaturu 16. - 18. století, jeho odborné zaměření. Jubilantovo působení v akademických funkcích brněnské univerzity (v polovině 70. let se stal děkanem Filozofické fakulty) a vztah k pracovníkům, kteří měli v té době kádrové problémy. Snaha o oživení zájmu o baroko (konference v Brně, sborník O barokní kultuře, 1968). Bádání o díle J. A. Komenského a styky s Muzeem J. A. Komenského v Uherském Brodě.

106

929(Cach, J.)

Osobnost a dílo Prof. Dr. Josefa Cacha, CSc. v oblasti dějin výchovy, vzdělávání a školství / Karel Rýdl. - Res. něm., knižní bibliografie Josefa Cacha - [cze]

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé dějin české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 15-21.

Životní osudy prof. J. Cacha (nar. 22. 6. 1922). Jeho studia historie, filozofie, pedagogiky a francouzštiny a badatelské zaměření na francouzskou osvícenskou filozofii a pedagogiku a dějiny české pedagogiky v evropském kontextu. Práce o významných postavách evropské pedagogiky (J. J. Rousseau, G. A. Lindner) a učebnice o dějinách české pedagogiky. Jeho učitelské působení. Zájem o osobnost J. A. Komenského a o všenápravný smysl jeho díla.

107

929(Němečková, J.)

Pedagogická a odborná činnost doc. PaedDr. et PhDr. Jaroslavy Němečkové, CSc. / Jarmila Klímová. - 12 pozn., 1 fot., 1 příl. - [cze]

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé dějin české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference, konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 152-167.

Poměrně rozsáhlý popis životních osudů, pracovního zařazení a badatelských aktivit J. Němečkové (nar. 30. 11. 1926 v Olomouci). Její komeniologické práce týkající se pojetí střední školy u J. A. Komenského, Informatoria školy mateřské a vztahu Komenského k přírodním vědám. Její studium přípravy Veškerých spisů J. A. Komenského a práce, které byly jeho výsledkem.

108

929(Mátej, J.)

Pedagogické dielo Jozefa Máteja / Jozef Pšenák. - [slo] - Obsahuje bibliografické odkazy: 12

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 51-57.

Podrobný popis života a díla prof. J. Máteje (21. 8. 1923 - 2. 7. 1987). Jeho práce z dějin pedagogiky a z komeniologie. Jeho studie psané z hlediska oficiální marxistické ideologie.

109

929(Čečetka, J.)

Pedagogické dielo Juraja Čečetku / Jozef Pšenák. - [slo] - Obsahuje bibliografické odkazy: 22

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé dějin české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 80-91.

Život a dílo prof. J. Čečetky, jeho psychologické, pedagogicko-psychologické, pedagogické a sociologické práce. Jeho zájem o některé osobnosti z historie slovenské pedagogiky (S. Tešedík, J. Seberíni) a o dílo J. A. Komenského, který podnítilo zvláště jeho přátelství s profesorem J. Hendrichem.

110

929(Bakoš, L.)

Pedagogické dielo Ľudovíta Bakoša / Alexandra Pavličková. - [slo] - Obsahuje bibliografické odkazy: 15

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 69-75.

Život, studia a okruhy odborného zájmu prof. L. Bakoše (9. 10. 1919 - 15. 2. 1974). Jeho komeniologické dílo.

111

929(Uher, B.)

Písemná pozůstalost Borise Uhra ve fondech oddělení dějin školství Muzea Komenského v Přerově / Jitka Ranková. - 1 příl. - [cze]

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé dějin české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 47-50.

Obsah písemné pozůstalosti prof. B. Uhra a její inventární soupis.

112

929(Čuma, A.)

Prínos prof. PhDr. Andreja Čumu, CSc. k rozvoju komeniológie a dejín pedagogiky / Eduard Lukáč. - [slo] - Obsahuje bibliografické odkazy: 10

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé dějin české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s.58-68.

Studia a učitelství prof. A. Čumy (nar. 30. 12. 1927), jeho odborný zájem o komeniologii a dějiny pedagogiky a poměrně podrobný přehled jeho organizační činnosti při přípravě komeniologických konferencí v Prešově i jeho účasti na budování specializovaných komeniologických institucí s celostátní působností.

113

929(Cach, J.)

Prof. dr. Josef Cach, CSc. (22. 6. 1923 Žarnovica, Slovensko - 29. 6. 2005 Pardubice) / Karel Rýdl. - 1 fot. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 195.

Nekrolog autora základní učebnice dějin školství a pedagogiky, komeniologa J. Cacha. Jeho život a pracovní zařazení. Monografie o tvůrcích českého pedagogického myšlení.

114

929(Milo, Š.)

Štefan Milo a ďalší predstavitelia dejín slovenskej pedagogiky na UKF v Nitre / Viera Žbirková. - 27 pozn. - [slo] - Obsahuje bibliografické odkazy: 9

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé dějin české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference, konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 229-235.

Stručné portréty několika pedagogů, kteří v první polovině 20. století působili na Univerzitě Konstantína Filozofa v Nitre a věnovali svůj zájem komeniologii. Jedná se zvláště o Š. Mila, K. Jarábka a G. Valkoviče.

115

929(Riedl, M.)

Uherskobrodské školství očima Miroslava Riedla / Dana Večeřová. - 1 příl. - [cze]

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé dějin českého a slovenského školství 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference, konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 186-190.

Život M. Riedla (nar. 2. 3. 1922 v Uherském Ostrohu), jeho učitelské působení a celoživotní zájem o dějiny školství v regionu Uherského Brodu. Publikační činnost. Školství v Uherském Brodě v období života a působení J. A. Komenského.

116

929(Ružička, V.)

Vladislav Ružička (1894 - 1973) : život a dielo / Katarína Račková. - 12 pozn. - [slo]

In: J. Cach, J. B. Čapek, B. Uher a další představitelé dějin české a slovenské pedagogiky 2. poloviny 20. století : materiály z odborné konference, konané 25.-26. června 2003 v Přerově / František Hýbl. - 1. vyd. - Přerov : Muzeum Komenského v Přerově, oddělení dějin školství, 1991, s. 222-228.

Poměrně podrobný popis životních osudů a učitelského působení V. Ružičky (30 1. 1894 Drozdov u Berouna - 4. 3. 1973 Martin) v Čechách a na Slovensku. Jeho první

příspěvky do pedagogických periodik. Jeho zájem o dílo J. A. Komenského, o jeho působení na Slovensku a o činnost E. Ladivera, ml. Knižní publikace.

117

929(Neval, D.)

Vzpomínka na Daniela Alexandra Nevala / Dagmar Čapková. - 1 fot. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 196-197.

Osobní vzpomínka přední české komenioložky na osobnost D. A. Nevala.

118

929(Lehár, J.)

Za doc. PhDr. Janem Lehárem, CSc. (1949 - 2004) / Dana Večeřová. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 201-202.

Nekrolog literárního historika J. Lehára. Jeho studia a dvouleté působení v Muzeu J. A. Komenského v Uherském Brodě. Účast na redigování časopisu Studia Comeniana et historica, studie o F. Bridelovi a o Labyrintu světa a ráji srdce. Redakce textů Komenského z knihy J. A. Komenský o sobě a edice Zprávy a naučení o kazatelství.

119

929(Lochman, J.M.)

Za profesorem J. M. Lochmanem (3. 4. 1922 - 21. 1. 2004) / Jiří Beneš. - 1 fot. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy: 3

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 191-195.

Nekrolog známého českého protestantského teologa a komeniologa. Jeho studium, životní osudy a odborné publikace. Příklon k výkladu teologie J. A. Komenského za působení v Basileji. Několik vzpomínek autora nekrologu na setkání s J. M. Lochmanem, které dokreslují jeho stěžejní povahové rysy.

KOMENIOLOGICKÝ VÝZKUM

120

929.001.5(Komenský, J.A.):061.23

Ohlédnutí za patnácti lety Unie Comenius / Markéta Pánková. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 218-222.

Zpráva o činnosti Unie Comenius v r. 2004, která byla přednesena na její výroční členské schůzi dne 14. 5. 2005 a otištěna v bulletinu Unie Comenius, ročník 13, číslo 21 - 22, s. 26 - 33.

121

929.001.5(Komenský, J. A.):061.23

Ohlédnutí za patnácti lety Unie Comenius : se zprávou o činnosti za rok 2004 s výhledem na rok 2005 / Markéta Pánková. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 13, č. 21-22 (2005), s. 26-33.

Zpráva o činnosti Unie Comenius se zmiňuje o okolnostech vzniku Unie v r. 1990 a zabývá se činností v r. 2004. Všímá si práce v oblasti vědecko - publikační a popularizační, zejména spolupráce se školami a mládeží, která se zúčastňuje soutěže (nyní už celostátní) Komenský a my, i činnosti výstavní. Pozornost věnuje také vydávání Bulletinu Unie Comenius a pokračujícím redakčním pracím na Encyclopaedia Comeniana. Další oblastí, v níž se Unie snaží působit, je spolupráce s komeniologi a komeniologickými společnostmi v zahraničí i s kolektivními členy a s českými odborníky. V závěru je nastolen problém finančního zabezpečení činnosti a uveden plán činnosti na další období.

122

929.001.5(Descartes, R.):929.001.5(Komenský, J.A.)

René Descartes über die Seriosität der Ziele und Versprechungen des Johann Amos Comenius [René Descartes o serióznosti Komenského cílů a slibů.] / Werner Korthaase. - [ger] - Obsahuje bibliografické odkazy: 47

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 35, č. 73-74 (2005), s. 5-26.

Zpráva o tom, že tzv. první dobrozdání Descarta o Komenském není zřejmě jeho dílem. V tzv. druhém dobrozdání - ve skutečnosti však prvním - z r. 1638, které se zabývá Praeludii, hodnotí toto dílo vcelku kladně. Informace o nálezu dalšího posudku v městském archivu v Haagu. Tento elaborát vznikl asi v období 1639 - 1640 a dílo, myšlení a intelektuální úroveň Komenského je v něm tvrdě a nemilosrdně kritizována (Descartes se mezitím seznámil s dílem Prodomus pansophiae a několika drobnějšími pracemi). Je tedy otázka, proč se později s J. A. Komenským setkal.

JMENNÝ REJSTŘÍK

Alexander, Robin
070

Alexová, Jarmila
080, 085

Alsted, Johann Heinrich
032, 095

Andreae, Johann Valentin
052, 086

Andreska, Jan
075

Bacon, Francis
037

Bačová, Marta
093

Bakoš, Ludovít
110

Bartošová, Jana
008

Beck, Heinrich
022

Bečková, Marta
012, 013, 019, 020, 026, 068,
081, 094, 101, 103

Beer, Jürgen
027

Beneš, Edvard
090

Beneš, Jiří
039, 056, 092, 103, 119

Bernát, Libor
076

Bietenholz, Peter G.
091

Blekastad-Topičová, Milada
103

Bocardo, Jacopo
023

Bohle, Friedrich
020

Bosch, Hieronymus
083

Böhme, Jakob
025

Brambora, Josef
089

Braunschweig - Lüneburg,
August von
086

Brecht, Martin
086

Breughel, Pieter
083

Caban, Izák
095

Cach, Josef
106, 113

Campanella, Tommaso
037

Cengiarotti, Giuseppe
024

Criegern, Hermann Ferdinand
von
063

Čapek, Jan Blahoslav
099

Čapková, Dagmar
007, 011, 012, 013, 017, 018,
099, 117

Čečetka, Juraj
109

Červenka, Jaromír
089

Čiževskij, Dmitrij
019

Čornejová, Ivana
002

Čuma, Andrej
112

Descartes, René
035, 039, 054, 081, 122

Desortová, Marcela
006

Drabík, Mikuláš
068

Duchoň, Ján
095

Elschenbroich, Donata
074
Erasmus Rotterdamský,
Desiderius
031

Eykmann, Walter
033

Fiore z, Joachim
023

Floss, Karel
046

Floss, Pavel
034, 038, 040, 041, 044, 050,
051, 054, 087

Fritsch, Andreas
084

Froschauer, Regine
062

Gilly, Carlos
052

Giordanová, Helena
023

Glombíček, Petr
039, 081

Graciotti, Sante
023, 037

Halama, Jindřich
061

Haman, Aleš
083

Havelka, Tomáš
101

Havlová, Jana
010

Helan, Pavel
037

Hendrich, Josef
109

Herold, Vilém
023, 024

Hofmann, Franz
017, 018

Holuby, Jozef Ľudovít
076

Holzney, Helmut
047, 048

Honoré, Jean
084

Horák, Petr
014

Hubková, Jana
052

Husserl, Edmund
039

Hýbl, František
088, 089, 092, 093, 095, 096,
097, 098, 099, 100, 102, 106,
107, 108, 109, 110, 111, 112,
114, 115, 116

Hýblová, Sabina
097

Ivanovičová, Júlia
072

Jarábek, Karol
114

Jessenius, Jan
049

Karšai, František
093

Kármán, Gábor
020

Kepler, Johannes
043

Klímová, Jarmila
107

Komenský, Jan Amos
004, 005, 006, 007, 008, 009, 010,
015, 017, 018, 020, 021, 022, 023,
024, 026, 027, 028, 029, 030,
031, 032, 033, 034, 035, 036, 037,
038, 039, 040, 041, 042, 043, 044,
045, 046, 048, 049, 050, 051, 052,
053, 054, 055, 056, 057, 058, 059,
062, 063, 064, 065, 066, 068, 070,
071, 072, 073, 074, 075, 077, 078,
079, 080, 082, 083, 084, 085, 086,
087, 090, 091, 094, 101, 103, 105,
113, 117, 118, 119, 120, 121, 122

Kominarec, Igor
093

Konečný, Lubomír
053, 077

Kopecký, Milan
105

Koperník, Mikuláš
054

Korthaase, Werner
047, 070, 074, 122

Kováčiková, Dagmar
095

Kratochvíl, Miloš Václav
088

Krámský, David
042

Křesálková, Jitka
024

Kučera, Zdeněk
063

Kumpera, Jan
067

Kůrka, Pavel
090

Küng, Hans
055

Kvačala, Ján
076

Kyralová, Marie
086

Kyrášek, Jiří
096

Ladiver, Eliáš ml.
116

Lášek, Jan Blahoslav
063, 094

Lehár, Jan
118

Leibniz, Gottfried Wilhelm
039

Lillieström, Johannes Nicodemi
020

Lindner, Gustav Adolf
106

Lochman, Jan Milič
063, 094, 119

Locke, John
081

Lukavský, Radovan
010

Lukáč, Eduard
112

Lukáš Pražský
066

Mahnke, Dietrich
019, 039

Masaryk, Tomáš Garrigue
034

Matlová, Jana
089

Matula, Jozef
035

Mátej, Jozef
108

Mersenne, Marin
081

Michalička, Vladimír
100

Mikleš, Ján
095

Mikulec, Jiří
060

Milo, Štefan
114

Molnár, Amedeo
063

Motel, Beate
003

Müller, Hans-Joachim
028

Nagy, Levente
068

Nastoupilová, Alena
066, 071

Nejeschleba, Tomáš
049

Neval, Daniel
001, 021, 065, 090, 091, 104, 117

Němečková, Jaroslava
107

Nicolaus Cusanus
064

Niewöhner, Friedrich
052

Nováková, Julie
092, 103

Olšovský, Jaromír
077

Patočka, Jan
029, 039, 042

Patrizzi, Francesco
037

Pavličková, Alexandra
110

Pánek, Jaroslav
023, 024

Pánková, Markéta
010, 012, 013, 015, 120, 121

Petráčková, Věra
089

Plachý - Ferus, Jiří
080

Platón
042, 062

Popelka, Pavel
016

Postello, Giuglielmo
023

Přívratská, Jana
073

Pšenák, Jozef
098, 108, 109

Pythagoras
043

Račková, Katarína
116

Ranková, Jitka
111

Rehm, Johannes
055

Rieber, Arnulf
064

Riedl, Miroslav
115

Rosa, Václav Jan
085

Rost, Gunther
078

Rousseau, Jean Jacques
106

Ružička, Vladislav
116

Růžička, Jiří
061

Rýdl, Karel
106, 113

Sadovský ze Sloupna, Václav
020

Schadel, Erwin
004, 022, 026, 027, 028, 029, 031,
032, 033, 034, 036, 043, 045, 046,
049, 053, 055, 056, 058, 059,
062, 063, 064, 065, 066, 067

Schaller, Klaus
078

Scherbaum, Matthias
036

Schifferová, Věra
019, 029, 039, 048

Schmidt-Biggemann, Wilhelm
047, 048

Schmidt, Johann
086

Schubert, Jozef
098

Schwab, Hans-Rüdiger
031

Seberíni, Ján
109

Slavičková, Eva
001

Sobotka, Milan 025	Valkovič, Gustav 114
Steiner, Martin 030, 057, 059, 069, 078, 079, 082, 089	Válka, Josef 105
Suttnerová, Berta 006, 008	Váňová, Růžena 096
Svobodová, Zuzana 004	Vávra, Otakar 088
Štraus, Jiří 097	Večeřová, Dana 115, 118
Teilhard de Chardin, Pierre 041	Voigt, Uwe 034, 035, 045
Tešedík, Samuel 109	Wollgast, Siegfried 032
Ueberweg, Friedrich 048	Zemek, Petr 058, 104
Uher, Boris 088, 102, 111	Zouhar, Jan 014
Uher, Jan 102	Zrinyi, Miklós 068
Uhlířová, Jana 088	Zuber, Rudolf 060
Urbánek, Vladimír 039	Zwicker, Daniel 091
Vajcik, Peter 100	Žáčková-Rossi, Michaela 009
Valerianus Magnus 028	Žbirková, Viera 005, 011, 114